

І Н Ф О Р М А Ц І Й Н И Й Б Ю Л Е Т Е Н Ї

Товариства Української Студіюючої Молоді
ім. М. Міхновського

Ч. 8. Рік У.

М Ю Н Х Е Н

1954.

В цьому Бюлетені поміщено всі головні матеріали III-го Звичайного З'їзду ТУСМ-у, зложеного з двох конференцій: європейської і американської. Європейська Конференція відбулася 8 - 10 серпня 1953 року в Штрасбурзі, і на ній були члени ТУСМ-у з Німеччини, Англії, Франції і Бельгії. Американська Конференція відбулася 5 - 7 вересня 1953 року в Торонті з членами ТУСМ-у США і Канади. Торонтська Конференція мала у своєму розпорядженні всі матеріали штрасбурзької Конференції і на своїх нарадах винесла зобов'язуючі рішення III-го Звичайного З'їзду ТУСМ-у.

В Бюлетені поміщуємо протоколи обидвох конференцій, резолюції III-го З'їзду, статут ТУСМ-у, прийнятий III-З'їздом, звіти: Президії, Фінансового Референта, Голови Американського Представництва ТУСМ-у і Контрольної Комісії. Протоколу з передконференційних нарад в Штрасбурзі - на яких були обмірковані справи статуту, намічення напр'ямних праці ТУСМ-у і обмін думок про новий склад Управи - в Бюлетені не поміщується, тому що узгодження винесені на тих нарадах стали основою рішень власнотивої Конференції і подані в протоколі, статуті і резолюціях штрасбурзької Конференції. Також поміщуємо Внутрішній Комунікат Президії й адреси членів Управи, Представників і Осередків Діяльності.

Редакція Бюлетеню

З М І С Т

1. Протокол Європейської Конференції III.З'їзду	3
2. Протокол III.З'їзду ТУСМ-у в Торонто	9
3. Постанови і Резолюції III.З'їзду	19
4. Статут ТУСМ-у ім.М.Міхновського	23
5. Звіт з діяльності Президії ТУСМ-у	29
6. Звіт з діяльності Фінансового Референта	33
7. Звіт з праці Представництва в США	36
8. Протокол з контролі діяльності Управи	38
9. Внутрішній Комунікат виданий Президією	40
10. Адреси членів Управи, Представників і О.Д.	41

=====
Інформаційний Бюлетень ТУСМ-у ім.М.Міхновського.

Виданий Президією Управи Товариства

Мюнхен 8, Цеппелінштр.67/0.

=====
Ціна в Німеччині 0.50 НМ, поза Німеччиною рівновартість 0.50 дол.

Це число появилося 15.II.1954
=====

ПРОТОКОЛ

ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ІІІ-го ЗВИЧАЙНОГО З'ІЗДУ ТУСМ-у,
ЯКА ВІДБУЛАСЯ В ШТРАСБУРЗІ 8 - 10 СЕРПНЯ 1953 РОКУ.

Присутні: 9 членів з країн: Німеччина, Англія, Франція, Бельгія.

Відкриття Конференції.

Григорій Васькович відкрив Конференцію 9. серпня 1953 р. о годині 9.30 привітавши учасників. В привітальному слові висловив бажання, щоб Конференція проходила під гаслом духового єднання з українською молоддю, яка бореться проти московського окупанта на Рідних Землях. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять поляглих в революційній боротьбі проти наїздника. Після того Васькович прочитав намічений Управою порядок нарад Конференції як слідує:

1. Відкриття Конференції ІІІ-го Звичайного З'їзду
2. Вибір Президії
3. Прочитання привітів надісланих на Конференцію
4. Вибір Комісій
5. Відчитання протоколу із Другого Звичайного З'їзду ТУСМ-у
6. Звіти уступаючої Управи, Контрольної Комісії та Товариського Суду
7. Дискусія над звітами
8. Удільнення абсолюторії керівним органам Товариства
9. Зміна статуту ТУСМ-у
10. Теоретична частина /цикль рефератів/
11. Вибір нової Управи, Товариського Суду та Контрольної Комісії
12. Пляни праці на майбутнє
13. Ухвалення прелімінару бюджету
14. Відчитання й прийняття резолюцій
15. Біжучі справи
16. Закриття

Вибір Президії.

Конференція вибрала Президію в складі: О.Коваль - голова, В.Маркусь - заступник голови і А.Гончарів - секретар.

О.Коваль подякував присутнім за довір'я і вибір та висловив надію на успішне закінчення Конференції, беручи до уваги той факт, що багато проблем було порушено на передконференційних нарадах 8. серпня 1953 р. В дальшому прочитав порядок нарад і попросив присутніх висловити свої завваги до нього.

Я.З.Пеленський пропонує цикль рефератів /точ.ІО/ перенести на кінець конференції.

Г.Васькович підтримує пропозицію Я.З.Пеленського та пропонує прочитати два реферати: "Тенденції сучасного українського націоналізму" Я.З.Пеленського і "Спроба характеристики і аналізу крайових ідеологічно-програмових позицій" В.Маркуся. Рівнож пропонує не вибирати комісій, а звідомлення з передз'їздових нарад залучити з плянами праці.

М.Лабунька пропонує злучити пляни праці, резолюції та звідомлення з передз'їздових нарад.

О.Коваль стверджує прийняття пропозиції Я.З.Пеленського з додатками Г.Васьковича та М.Лабуньки.

В.Маркусь пропонує зняти з порядку нарад точку читання привітів.

О.Коваль пропонує втягнути надіслані привіти до протоколу Конференції ІІІ-го Звичайного З'їзду ТУСМ-у.

Маркусь Василь передав привіти Конференції від ЦЕСУС-у, друзів Малайкевича та Лагошняка.

О.Коваль передав привіти від ЦК СУМ-у, УДК в Бельгії та КК СУМ-у в Бельгії.

З повище згаданими змінами порядок нарад прийнято Конференцією III-го Звичайного З'їзду ТУСМ-у.

Відчитання протоколу II-го З'їзду.

М.Лабунька відчитав протокол Другого Звичайного Загального З'їзду в Пріні.

О.Коваль заявляє, що не може підписати прочитаного протоколу з причини певних недотягнень та неточностей в ньому. Пропонує, щоб прочитаний протокол служив, як прилога до упублікованого в п'ятому числі Бюлетеню протоколу, який він погоджується підписати.

Конференція приймає протокол II-го Звичайного Загального З'їзду в Пріні зі заввагою та пропозицією О.Ковалья.

М.Галів прочитав протокол Референдової Комісії обраної на II-му Загальному Звичайному З'їзді в Пріні. Прочитаний протокол прийнято одногосно.

Звіти керівних органів.

Г.Васькович заявляє, що на останньому засіданні Управи вирішено виготовити спільний звіт за Президію Управи.

М.Галів відчитав згаданий звіт Президії та додав, що відбуто Академічний Вечір присвячений п'ятнадцятиріччю сл.п. пок. Евгена Коновальця у Мюнхені, яку забув написати в звіті. Академічний Вечір був влаштований спільно зі "Заревом". /Звіт Управи долучується до протоколу/. Далі М.Галів прочитав звіт надісланий від фінансового референта інж. Василя Лагошняка. /Звіт також долучується до протоколу./

О.Коваль подякував М.Галіву за прочитані звіти.

В.Маркусь звітує за редакційно-змістову сторінку редакції журналу "Фенікс". Видано 320 сторінок журналу, в якому співпрацювало 45 авторів. Думає, що "Фенікс" не потребує більше співробітників. Адміністративно журнал стоїть добре, натомість редакційно слабо. Розбиття на два редакційні центри /Мюнхен - Париж/ стоїть на перешкоді успішної праці. Вказує на дефективність праці кореспонденційним способом. Вважає, що на майбутнє перед Управою стоятиме питання зробити один редакційний центр та видавати журнал квартално. Далі вказує на поважний відгук в пресі, який викликав Фенікс та сильну критику деяких членів Товариства на адресу "Фенікса". На думку В.Маркуся роля "Феніксу" є піднести рівень української політичної думки на вищий щабель. Думає, що "Фенікс" можна залишити таким, яким він був досі.

М.Лабунька звітує за ідеологічно-політичну референтуру. У звітному періоді відбулося дві ідеологічні конференції, які мали поважний ефект та ширші сходини членів, які відбулися в Люрі - Франція літом 1952 року. У "Феніксі" більшої участі не брав, що було промахом. В звітному періоді було постановлено, щоб кожний член Товариства прочитав мінімум одну книжку на квартал для чого виготовив бібліографію. Виконував секретарську працю. Управі до виїзду на студії до Лювену. Був одним зі співзасновників Осередку ТУСМ-у в Лювені. На думку М.Лабуньки, праця ТУСМ-у буде майже неможлива, якщо кадрово-організаційна референтура не буде ефективно діяти. Особливої співпраці потрібно між кадрово-організаційною та ідеологічно-політичною референтурами. Політичний аспект праці ідеологічної референтури мусить бути наголо-

шений більш яскраво. ТУСМ не зайняв становища до КЦАБ-у, МАКЦ-у, що є фактом від'ємним. Для Товариства треба просувати певну політичну лінію.

О.Коваль, як представник Товариства на Бельгію, прочитав звіт з своєї діяльності /звіт долучуємо до протоколу/. Далі прочитав звіт Контрольної Комісії /звіт також долучуємо/.

В.Маркусь, який перебрав керівництво Конференцією подякував О.Ковалеві за прочитані звіти.

М.Галів поінформував присутніх, що Товариський Суд не мав жодних справ до полагодження.

Дискусія над звітами.

О.Коваль відкрив дискусію над прочитаними звітами. Дискусія почалася запитами присутніх до звітодавців.

Я.З.Пеленський запитав, скільки грошей було видано на "Фенікс" і чи приходи покривалися з розходами.

М.Галів: спеціальних підрахунків не зроблено, але друківані примірники майже всі розходилися. Випуск одного числа коштує приблизно 1500 Н.М. Журнал оплачується за загальними підрахунками, а навіть дає дохід.

Г.Васькович вказав на потребу платного працівника для видавництва "Феніксу".

В.Маркусь зауважив, що якщо прочитані на Конференції звіти подавати до загального відома, то треба їх відповідно перередагувати.

О.Коваль подав пропозицію присвятити одну статтю в слідуєчому "Феніксі" про Європейську Конференцію III-го Звичайного З'їзду ТУСМ-у. Пропозицію прийнято одноголосно.

М.Лабунька завважив, що було б доцільним присвятити один Бюлетень Американській Конференції III-го Звичайного З'їзду ТУСМ-у.

Д.Бартків завважив, що судячи по звітах намічені З'їздом пляни трудно реалізуються. Далі ствердив, що він немає ясної уяви про роль студійних груп. Вважає, що праця в ТУСМ-і може проявлятися під двома аспектами: індивідуальних студій та організованих Товариством ідеологічних конференцій. Ідеологічні конференції не вимагають високого рівня членства. Тому треба звернути увагу на них та запрошувати на них ширше громадянство. Далі запитав чи діяльність ТУСМ-у розвивається. На думку Д.Барткова, фінанси треба здобувати імпрезами і поменше вдаватися до збіркових лист. Запитав, як працює редакційна колегія.

В.Микула вважає, що добре було б давати платні реферати для громадянства. Рівнож думає, що добре було б присвятити більше уваги мистецтву у Феніксі.

Я.З.Пеленський звернувся до М.Лабуньки питаючи, з якими з українських націоналістичних угруповань він вважає співпрацювати.

М.Лабунька: на ідеологічному форумі треба знайти спільну мову з націоналістичною молоддю різних середовищ і в цей спосіб старатися направити розрив у націоналістичному середовищі. В майбутньому завданням ідеологічно-політичного референта мусить бути скликання спільної конференції молоді двох націоналістичних середовищ і постаратися прийти до повного порозуміння.

Я.З.Пеленський згідний, що розрив в націоналістичному таборі є явище негативне. Домовлення є одначе неможливе в проблемі Крайової Боротьби. Середовище Зарева стоїть на позиціях диктатури, що є також одною з головних перешкод домовлення. Спроба співпраці була зроблена на Академічному Вечорі присвяченому п'ятнадцятій річниці смерті

сл.п. Е.Коновальця в Мюнхені. Я.З.Пеленський вважає, що думки М.Лабуньки є занадто ідеалістичні.

М.Галів: Хід думок М.Лабуньки є правильний, однак їх об'єкт є неможливий до реалізації. Помічається однак, що певна еволюція в позитивному напрямі проходить в обидвох середовищах молоді. ПУН старається цю еволюцію в середовищі "Зарева" загальмувати.

Д.Бартків: мильним було б працю ТУСМ-у достосовувати до інших середовищ. Коли праця в Товаристві стоятиме добре, то тоді члени інших середовищ будуть переходити до ТУСМ-у.

В.Маркусь: статті на тему мистецтва у "Феніксі" є побажані, але мусять бути співзвучними з генеральною лінією журналу. Відчувається також брак авторів на цю тему. Вважає, що Управа Товариства не зробила правильних кроків для організації студентського життя в Америці. Відносно співпраці з "Заревом" прихильється до думки М.Лабуньки. Між "Феніксом" та "Розбудовою Держави" помічається певна співзвучність. Треба себе пізнати і зрозуміти та знайти певний спосіб співпраці. Бути тією силою, яка була б пропатором цієї ідеї.

М.Лабунька співпрацю розуміє в певній конфронтації думок між обидвома середовищами молоді. Не потрібно ставити жодних вимог. Співпраця потрібна для загального добра, беручи до уваги те, що ми колись муситимемо зустрітись. Треба взаємної толеранції. Припоручити справу співпраці певному тілові, яке б за неї відповідало.

Далі завважує, що Бельгія добре вив'язалася з фінансових зобов'язань. "Фенікс" є трибуною вислову різних думок, тому треба поширити число авторів.

Я.З.Пеленський вважає, що Конференція повинна висловитись, чи "Фенікс" є офіційним органом Товариства і чи має свою генеральну лінію. Думає, що Редакція "Феніксу" не відійшла від засад висловлених на Основуючому З'їзді.

М.Лабунька: коли "Фенікс" стане офіційним органом Товариства, тоді він втратить на вартості і стане вузьким.

Д.Бартків: висловлення думок у "Феніксі" мусить бути більш сміливе і конкретне.

Г.Васькович: На II-му Звичайному Загальному З'їзді ТУСМ-у поставлено конкретно справу студійних груп і фахових секцій. Не вдалося однак цього належно зорганізувати й охопити організаційно. Надалі це є одним з головних завдань Управи. Ідеологічні конференції є дуже важливі і їх робиться від початку заснування Товариства. В budouчому Управа присвятить їм ще більше уваги. Розвиток Товариства помічається в різних ділянках. Три числа Феніксу були видані з меншим трудом в порівнанні з першим числом. Помічається фізичний та духовий ріст ТУСМ-у. Г.Васькович прихильється до думки збирання фінансів способом рефератів. Заперечив, що ТУСМ був від когось залежний в спробах порозуміння з Заревом. В справі співпраці з Заревом, думає, що відповідний підхід до справи позитивно впливає на хід співпраці. Впливати можемо тільки тоді, коли самі будемо добре зорганізовані в середині. Розбиття студентського життя в Америці не було в інтенції Управи, однак кроки "Зарева" були невідповідно проведені і фактично спричинили це розбиття.

В.Маркусь завважив, що приблизно 40 відсотків студентів в Америці не належить до СУСТА.

М.Лабунька вважає, що вже сам факт організації американського студентства в будь який спосіб є позитивним.

Г.Васькович заявив, що Винницький видав інструкцію від себе на conto Управи Товариства. Управа її не заперечила з тактичних мотивів.

М.Галів: Нормалізація американського студентства є такою заслугою членів ТУСМ-у. В.Маркусь не інформував Управу Товариства про свою роль в цій справі.

О.Коваль зрозумів порушені в дискусії проблеми:

1. Форми праці Товариства накреслені на передз'їздовій нараді.
2. Платні реферати членів ТУСМ-у для громадянства в різних країнах.
3. Ідеологічно-політична публіцистика.
4. Зайняття становища до КЦАБ - МАКЦ, як спричинник поживлення діяльності Товариства.
5. Засоби фінансової політики.
6. Співпраця з іншими націоналістичними середовищами.

Щодо "Зарева" то немає потреби з ним зливатися, але куртуазійні зв'язки можна плекати. Використати добрий відгук мельниківської та іншої молоді на капітуляційну політику УНРади. Генеральну лінію Феніксу задержати, але займати становище до актуальних справ. Не мішатися офіційно в станові справи студентства - для цього є ЦЕСУС. Для упорядкування матеріалів до Феніксу і Бюлетеню визначити тіло, яке ним занялося б.

В.Микула вважає, що доцільним було б нав'язати контакт з чужинцями.

Г.Васькович звертає увагу, що цією справою займається ЦЕСУС від студентства, але ТУСМ, як ідеологічне Товариство могло б цією справою зайнятися під ідеологічним аспектом.

Д.Бартків звернувся до О.Коваля, що він має на увазі під зворотом "актуальні справи".

О.Коваль відповів, що це є актуальні справи української політики, наприклад відношення до КЦАБ-у.

Уділення абсолюторії уступаючій Управі керівним органам Товариства.

На пропозицію Контрольної Комісії Європейська Конференція III-го Звичайного З'їзду ТУСМ-у уділила одностайно абсолюторію уступаючим керівним органам Товариства.

Зміна статуту ТУСМ-у

В.Маркусь прочитав змінений на передз'їздових нарадах статут ТУСМ-у.

О.Коваль подав внесок прийняти змінений статут. Внесок прийнято одностайно /змінений статут залучуємо до протоколу/.

Вибір керівних органів ТУСМ-у.

О.Коваль звернувся до присутніх, щоб подавали пропозиції складу майбутньої Головної Управи.

Я.З.Пеленський пригадав дискусію на цю тему на передз'їздовій нараді 8. серпня 1953 р. та завважив, що Генеральний Секретар мусить мешкати в одній місцевості з Головою Товариства. Пропонує вибрати трьох членів Головної Управи з американського терену /першого заступника, фінансового та організаційно-кадрового референтів/.

Г.Васькович пропонує, щоб другий заступник голови був організаційно-кадровим референтом на Європу.

В.Маркусь пропонує, щоб до складу Головної Управи входило трьох членів - заступників, як це було до тепер та подає слідуєчий склад Головної Управи:

Голова	- Г.Васькович
Другий заступник	- Я.З.Пеленський
Генеральний Секретар	- М.Галів
Ідеологіч.-політич.референт	- М.Лабунька
Член заступник	- В.Микула

О.Коваль доповнює листу пропонуючи на пресового референта Василя Маркуся.

В.Маркусь відмовляється бути головою Редколегії. Погоджується бути членом редколегії.

Я.З.Пеленський завважує, що між всіма членами ТУСМ-у не знаходить іншого головного редактора.

Григорій Васькович вважає, що Товариством, принаймні два роки, ще мусять провадити старші члени засновники.

Після цієї аргументації В.Маркусь погоджується стати головою редколегії.

М.Галів відмовляється обійняти пост Генерального Секретаря з причини скорого виїзду з Німеччини, одначе погоджується взяти цей пост до часу виїзду з Німеччини.

Конференція пропонує обрати слідуєчих друзів до Головної Управи з американського терену: перший заступник - Мельник Зіновій, організаційно-кадровий референт - В.Петришин, фінансовий референт - Василь Лагошняк, члени заступники - Михайло Цяпа та М.Гутор.

О.Коваль піддає під голосування запропонований склад Головної Управи. Вислід голосування - одноголосне вибрання.

До Контрольної Комісії пропонується: Голова - О.Коваль, члени - Гайдук Володимир і Ленік Володимир, заступники - Іван Чорній та Богдан Барабаш. Запропонований склад Контрольної Комісії вибрано одноголосно.

До Товариського Суду пропонується: голова - Микола Кравчук, члени - Ігор Заяць та Чопик Богдан, заступники - Ліщинецький Василь та Євген Гановський. Запропонований склад Товариського Суду вибрано одноголосно.

Інші справи.

У зв'язку з відсутністю прелімінару бюджету, О.Коваль пропонує доручити його вироблення Головній Управі і затвердити разом з Контрольною Комісією. Більшістю голосів пропозицію прийнято.

Мирослав Лабунька заявляє, що резолюції не виготовив в зв'язку з браком часу.

Конференція постановила виготовити спільно резолюції в загальних рисах і дати їх до зредагування М.Лабуньці.

Г.Васькович висловлює бажання, щоб конференційні матеріали були виготовлені якнайшвидше.

Конференція постановила задержати членську вкладку на тій самій висоті, що й до тепер.

На пропозицію В.Маркуся уповноважено Головну Управу передати прізвища виключених Конференцією членів ТУСМ-у Американській Конференції III-го Звичайного З'їзду ТУСМ-у, та матеріали Європейської Конференції III-го Звичайного З'їзду ТУСМ-у.

Я.З.Пеленський запропонував відкинути цикль рефератів з причини перевтоми присутніх, запропонував, щоб реферати були прочитані пізніше, як також прочитати їх на Високошкільному Літньому Курсі Українознавства у Вальбурзі. Пропозицію прийнято одноголосно.

Г.Васькович звернувся до членів нововибраної Головної Управи, взиваючи їх здати собі справу з важливості їхніх постів та взятися солідно до праці. Особливу увагу треба звернути на підготовку молодших членів Товариства, щоб вони згодом могли перебрати кермо ТУСМ-ом. Подякував присутнім за участь в Конференції та діловий підхід до проблем.

Голова Президії О.Коваль закрит Конференцію 10. серпня 1953 р. о 2-гій годині та сказав, що діловість З'їзду буде запорукою успішної діяльності вибраної Головної Управи Товариства.

За Президію:

Омелян Коваль
/Голова Президії/

Василь Маркусь
/Заступник Голови Президії/

Аркадій Гончарів
/Секретар Президії/

П Р О Т О К О Л

ТРЕТЬОГО ЗВИЧАЙНОГО ЗАГАЛЬНОГО З'ІЗДУ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ
СТУДІЮЮЧОЇ МОЛОДІ, ЯКИЙ ВІДБУВСЯ В ТОРОНТО В ДНЯХ 5 - 7.9.1953.

З'їзд був продовженням Європейської Конференції ТУСМ-у, що відбу-
лася в днях 8 - 9.8. 1953 р., Штрасбург.

Присутніх першого дня З'їзду: членів 26 осіб, кандидатів 8,
гостей 20, разом 54.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ З'ІЗДУ 5.ВЕРЕСНЯ 1953.

Порядок нарад 5. вересня 1953 р.:

1. Реєстрація членів і гостей.
2. Відкриття З'їзду.
3. Вибір Президії З'їзду.
4. Привіти.
5. Вибір ділових Комісій.
6. Відчитання протоколу II-го Звичайного Загального З'їзду ТУСМ-у.
7. Звіти уступаючої Управи, представництв ТУСМ-у ЗДА і Канади,
Контрольної Комісії, Товариського Суду та відчитання протоко-
лу із Штрасбурзької Конференції ТУСМ-у.
8. Дискусія над звітами.

До 1. Реєстрацію членів та гостей переводив Розумний, а опісля Бабяк.

До 2. З'їзд відкрив містоголова М.Кравчук ствердивши на вступі, що
З'їзд був скликаний згідно зі статутом, тому всі його рішення
будуть правосильні. М.Кравчук привітав пп.проф.І.Кубарського,
Др.Р.Малащука, Др.В.Шкурата, та всіх гостей, членів та прихиль-
ників ТУСМ-у. Він підкреслив, що якраз тепер минає 70 років
з дня народження ідеолога українського націоналізму др.Д.Дон-
цова та 40 років від його виступу на студентському З'їзді у
Львові, де він видвигнув постулат цілковитої самостійности
України. Для вшанування ювілею М.Кравчук запропонував надісла-
ти Др.Д.Донцову привітальну телеграму, що присутні схвалили
бурхливими оплесками.

До 3. На внесення інж.В.Лагошняка вибрано одноголосно Президію З'їзду
в такому складі: Гол. Інж.Степан Голяш, заст. Ярослав Розумний,
секретарі: інж.Василь Куций та Володимир Крушельницький.

До 4. Короткими промовами привітали З'їзд: Проф.Іван Кубарський
від СВУ, др.Роман Малащук від ЛВУ і др.В.Шкурат. Письмові при-
віти прочитав секретар Президії В.Куций від таких установ:
Комітет Українців Канади в Торонто, Товариство бувших Вояків
УПА ім.Ген.Чупринки в ЗДА, Союзу Українських Студентських
Організацій Америки, Головної Управи СУМА, Краєвого Комітету
СУМ-у в Канаді, Кредитової Кооперативи "Будучність" в Торонто,
Головної Управи ОДУМ-у в Торонто, "Гомону України", ТОВАРИСТ-
ВА бувших Вояків в Канаді, СВУ в Канаді, Президії Товариства
Української Студіюючої Молоді ім.М.Міхновського в Мюнхені,
Філії Українського Комітету в Детройті, Відділу Товариства
Бувших Вояків в Детройті, Наукового Товариства ім.Тараса
Шевченка в Торонто, Телеграму від гол.О.Д. ТУСМ-у в Мінеаполіс
Штогриня. Усний привіт від відділу ООЧСУ в Детройті склав
В.Харів.

По відчитанні привітів інж.В.Лагошняк подав пропозицію, щоб про З'їзд написати до преси. Слідуючі друзі зобов'язалися написати статті про З'їзд до таких газет:

1. Бабяк Павло - "Гомін України".	5. Ярослав Розумний - "Укр.Думка"
2. Кравчук Микола - "Укр.Самос."	6. Ігор Заяць - "Америка"
3. Зенон Кравець - "Укр.Час".	7. Володимир Петришин - "Фенікс"
4. Зенон Мельник - "Свобода".	

До 5. На внесення М.Дякова вибрано більшістю голосів при трьох здержаних резолюційну Комісію в такому складі: Голова М.Кравчук, члени - З.Кравець, Софрон Безушко, Стефан Михайлів і Михайло Боровик.

На внесення Івана Вівчара більшістю голосів при трьох здержаних вибрано Організаційно-Кадрову Комісію в такому складі: Голова Павло Бабяк, члени: І.Заяць, З.Мельник, В.Петришин, З.Богатюк, Барвінський Я.

На внесення інж.В.Лагошняка більшістю голосів при двох здержаних вибрано Комісію Матку в такому складі: Голова Володимир Гайдук, члени: М.Бохно, М.Цяпа, др.В.Зарічний і І.Вівчар.

На внесення М.Бохна вибрано більшістю голосів при чотирьох здержаних Статутову Комісію в такому складі: Голова інж.В.Лагошняк, члени: Я.Розумний /Інших членів Статутової Комісії в присланій копії протоколу не написано - тому не можемо подати/.

До 6. З.Мельник подав внесок, щоб протоколу з II-го З'їзду ТУСМ-у не відчитувати тому, що протокол був надісланий всім членам ТУСМ-у /"Бюлетень" ч.5./. Присутні одобрили цю думку та одностайно прийняли протокол II-го З'їзду.

До 7. Міст.гол. М.Кравчук склав звіт від представництва ТУСМ-у в ЗДА /гляди звіт/. Представник ТУСМ-у в Канаді П.Бабяк не звітував лише попросив до звіту голів О.Д.: Я.Барвінського з Вінніпегу та Я.Розумного з Торонто /гляди звіти/.

В.Лагошняк склав звіт з фінансової ділянки за цілий звітний час /гляди звіт/ Протокол з Європейської Конференції ТУСМ-у /скорочений/ відчитав М.Кравчук. Звіту Товариського Суду не було тому, що члени не прибули на З'їзд, але гол.Президії інж.С.Голяш виправдав членів Суду тим, що під час останньої каденції не було жодних судових справ.

Звіт Контрольної Комісії прочитав В.Петришин та висловив щире подяку членам Управи, а зокрема В.Лагошнякові за його працю на пості фінансового референта. Члени З'їзду гучними оплесками висловили своє признання для уступаючої Управи.

До 8. Дискусії над звітами не започатковано з браку часу. Були лише запитання: М.Дяків і В.Гайдук питали чому не відчитано вповні протоколу зі Штрасбурзької Конференції; Петришин про незадоволення із редагування "Феніксу". Я.Розумний дав спростовування від О.Д. в Торонто, що їхній Осередок заплатив гроші за "Фенікс" на руки фін.пред. ТУСМ-у в Канаді Б.Барабаша.

С.Михайлів запитав які кроки зробила Управа, щоб стягнути заборговання від неточних членів. На всі питання відповідали М.Кравчук та В.Лагошняк. В.Лагошняк заявив, що протоколу Європейської Конференції в Штрасбурзі не відчитано в цілості тому, що не хотілося вносити дисонанців з наради З'їзду, з огляду на помилкові твердження деяких учасників Конференції про студентські професійні справи в ЗДА. На загальне бажання присутніх членів З'їзду М.Кравчук відчитав повний текст протоколу зі Штрасбурзької Конференції. На цьому перший день З'їзду закінчено о год. 7-й вечора.

ДРУГИЙ ДЕНЬ З'ІЗДУ 6. ВЕРЕСНЯ 1953.

Порядок нарад 6. вересня 1953 р.:

8. Дискусія над звітами.
9. Звіт Організаційно-Кадрової Комісії.
10. Удільнення абсолюторії уступаючій Управі.
11. Реферати на організаційні і видавничі теми.
12. Дискусія.
13. Конференція соціально-економічної проблематики.
14. Дискусія над доповідями.

До 8. Голова Президії відкрив наради З'їзду та привітав гостей пп. Вараничу і проф.Ребрека. Предсідник відкрив дискусію над звітами і діяльністю ТУСМ-у. До дискусії зголосилися дд.: В.Петришин, Я.Розумний, В.Гайдук та Г.Заяць. В.Петришин на вступі своєї дискусії склав таку заяву: "Пане Предсіднику як виходить із прочитаного протоколу з Конференції в Штрасбурзі, то др. В.Маркусь заявив, що на терені ЗДА около 40% українського студентства не належить до Союзу Українських Студентських Товариств Америки /СУСТА/, який є найвищою студентською установою на цьому терені. В ім'я правди я дозволю собі заявити від Управи СУСТА, що пасус в прочитаному протоклі не відповідає правді. СУСТА охоплює все українське студентство Америки, яке є зорганізоване в різних професійних гуртках, громадах чи клубах. В I-му Конгресі Українського Студентства Америки взяло участь все українське студентство, і як цілість оснувало СУСТА та стало його членами. Натомість правдою є, що деякі студенти - члени "Зарева" відмовилися бути кандидатами до Управи СУСТА. Говорити про який небуть розкол це груба непоінформованість".

В дальшому слові В.Петришин заторкнув справу "Фенікс-у" і не погоджувався з думками інших, що "Фенікс"зійшов зі своєї дороги. Він сказав, що "Фенікс"не повинен займатися ні КАЦАБ-ом чи листом св.Отця, він не може цих справ заторкати. Це є журнал чисто студентський і його треба тримати на академічному рівні. Поставив питання чому перестав виходити "Бюлетень".

Я.Розумний торкнувся звіту Барвінського Я., в котрому сказано, що О.Д. Тусм-у в Вінніпегу має членами лише дійсних студентів. На думку Я.Розумного треба приймати тих студентів, що хвилево перестали студіювати з незалежних від них причин. В дальшому він вказав на потребу співпраці О.Д. ТУСМ-у з професорами, які час до часу давали б доповіді і реферати та заохочували б ТУСМ-івців до інтелектуальної праці.

В.Гайдук торкнувся звітів Управи та сказав, що д.Лабунька та інші референти не викрнали якслід своїх завдань.

Праця в ТУСМ-і хвилево занепала може тільки з тих причин, що членство розіхалось по світі. Якщо Управа була б разом з членством на одному терені то напевно праця була б більша. На його думку "Фенікс"потрібно перенести до Торонта, а якщо В.Маркусь резигнує то редакційну колегію перенести до Америки. Коли друк дешевший в Європі то треба друкувати таки в Європі. Справу студій та ідеології українського націоналізму треба теоретично розрабляти. Нав'язати зв'язки зі всіма українськими молодечими організаціями.

Г.Заяць твердить, що статистичні дані про листування членства з Головною Управою, це нічого нам не показують. Головні Управі потрібно звернути більшу увагу на членство та видати відповідні інструкції. Журнал "Фенікс" затрачує своє обличчя, а головний редактор В.Маркусь занедбує цю справу.

Відкрито другу листу дискусантів. До слова зголосилися слідуєчі дд.: В.Стойко, З.Мельник, В.Гайдук, В.Стельмах.

В.Стойко підчеркує, що кожне число "Фенікс-у" було очікуване так членством як і симпатиками і загалом інтелігентної молоді, але вже від третього числа журнал займається студіями класиків, а про ідеологічні і світоглядові проблеми українського націоналізму пишеться дуже мало. Питає чому відкинено статтю Борковського? Каже, що справу "Фенікс-у" потрібно належно розв'язати як також потрібно розв'язати проблему студій. Члени ТУСМ-у повинні працювати в інших громадських організаціях та взагалі бути серед суспільства.

З.Мельник торкається лінії "Феніксу". Якщо ми студіємо то мусимо підходити до справи об'єктивно, беручи в основу націоналістичну ідеологію, але відкинути партійну лінію. Коли творимо більшу концепцію, зрозуміло і мусимо резигнувати з меншої, хоч би освяченої традицією. Ми маємо вчитися в других народів, щоб застосувати таку політику, яка буде нам відповідати на нашому ґрунті. Ми не повинні студіювати під кутом тільки української проблематики, а робити аналізу міжнароднього світового масштабу. Ці друзі, що критикують "Фенікс" вони найменше дають для нього. Ніхто не відкинув доповіді Борковського, але є неможливим друкувати цілий реферат, який займає цілих двадцять сторін. Відносно сугестії Гаїдука то дискусант не годиться, щоб Головна Управа була в Америці. Європа все являлася і буде дальше духовим центром світу. Дискусант каже, що професійний студентський рух він ставить вище від ідеологічного.

В.Гайдук підкреслює, що ми мало присвячуємо уваги нашому Товариству. Ми повинні більше уваги і праці присвятити розвиткові ТУСМ-у та вирощуванню членства. Чи В.Маркусь занедбав націоналістичне обличчя "Феніксу"? - на його думку ні, бо ж В.Маркусь в зредагованих ним програмових постановах Т-ва підкреслює цей християнський націоналізм /дискусант цитує програмове заложення ТУСМ-у Бюлетень ч.І./, як відроджений ідеалізм. Дискусант обстоює думку, щоб таки "Фенікс" перенести до Америки. Він за співпрацю з виховними молодечими товариствами. Дискусант не заперечує Європи, як духового центру, але щодо ТУСМ-у то центр повинен бути в Америці, бо там "де є військо повинна бути і команда".

В.Стельмах просить вяснити точніше справу СУСТА та ТУСМ-у, бо для нього і друзів з Канади не є ці справи докладно відомі. На його думку журнал "Фенікс" є добрим органом як для членства так і для громадянства.

Предсідник відкрив третю листу дискусантів. До слова зголосились друзі: В.Стойко, др.Зарічний, В.Гайдук, В.Петришин, М.Кравчук, П.Бабяк.

В.Стойко в своїому слові вказав, що якщо є деякі розбіжності в дискусії, то тільки тому, що дискусанти під тими самими термінами розуміють інший зміст. Але З.Мельник не має рації, бо не обороняємо партію лише ідеологію. Не знаю як треба розуміти і що це має означати, що др.Маркусь заявив, що може треба "звільнитися" від націоналістичного катехізму?

Др.В.Зарічний сказав, що він не погоджується, щоб провід перенести до ЗДА. Якщо на американському континенті є члени, що можуть повести працю то я згідний, але хто другий заступить В.Маркуся, який є батьком Товариства?

В.Гайдук порушує питання ідеології і партійности і каже, що ми себе приділили до ідеології українського націоналізму і від цього не відступимо. Ми не маємо партійного керівництва як наприклад "Зарево" - бо нами не керує жодна партія а чисті заложення.

В.Петришин висловлює думку, щоби Президія Т-ва залишилася в Європі, а Управа в ЗДА і Канаді. Щодо відповіді на питання які є різниці між СУСТА і ТУСМ-ом то це є так: СУСТА це професійне студентське товариство, яке об'єднує громади і клуби, а ТУСМ ідеологічне Т-во, яке об'єднує студентів націоналістів.

М.Кравчук висловлює своє негодування з цього приводу, що дискусія йде навколо декількох проблем: "Фенікс", видавництво, осідож і ін., тоді коли інших питань не порушується. Тимчасом цих проблем є безліч: справа студійної політики, стипендій, проблема денационалізації молодого покоління, виховання інтелектуальних кадрів, виховання молодих літераторів тощо. Мусимо дбати про виховання наших членів на справжніх громадян, які б службу батьківщині уважали найбільшою почестью і обов'язком. На жаль до тепер навіть в нашому Т-ві зустрічаємо членів, які через дрібні непорозуміння з другими ТУСМ-івцями кидають працю в Т-ві. Тому девізою кожного нашого члена в його праці повинні бути слова І.Франка: "Хай пропаде моє ім'я, але хай живе український нарід".

П.Бабяк вказав на потребу річезого підходу до справи подаючи що:

- а/ членами ТУСМ-у повинні бути студенти, які студіюють;
- б/ членами повинні бути такі студенти, які дали б зі себе максимум праці;
- в/ іти на студії і творити студійні групи;
- г/ при допомозі старших професорів знаходити стипендійні фонди;
- г/ звернути увагу на студії українознавства;
- д/ звернути увагу на студентську молодь роджену в Канаді і США.

Після слова П.Бабяка забрав голос Зарічний, який вказав, що до нашого Т-ва може належати кожний студент як це зазначено в статуті. На його думку треба ввести поділ членів на дійсних і сеніорів. Проблема молодости полягає не лише в роках, але теж в духовости людини. Бувають молоді старці, а також є старші люди які своїми ідеями і поставою до життя є молодими. Дискутант є за тим, щоб до допомозі в праці ТУСМ-у притягнути професорів.

Проф.Ребек складає привіт та каже, що заслухав звіту та дискусії і що дискусія є дійсно на високому поземі. На його думку центр потрібно залишити в Європі тому, що соціальні умовини різняться від американського континенту. Європа є носієм культури. Вимагати, щоб центр працював можна лише тоді, якщо звернемо увагу на те чи він має відповідні фінансові засоби. Потрібно допомагати цьому центру в Європі. Напр. Пласт в Канаді помагає науковому центрові в Європі. Завданням ТУСМ-у є підшукувати здібних молодих людей та уможличувати їм студії. Треба більше старатися про матеріальну допомогу нашим інтелектуальним силам в Європі.

На цьому предсідник замкнув дискусію. В формальній справі зголосився В.Лагошняк та запропонував вислати делегатів з привітани на З'їзди НТШ і СУМ-у. Він запропонував на З'їзд НТШ В.Зарічного, а на Краєвий З'їзд СУМ-у З.Мельника. З'їзд цю пропозицію прийняв.

На порушені в дискусії поодинокими дискутантами питання відповідали поодинокі члени Управи:

В.Лагошняк фін.реф. ТУСМ-у вказав, що фінансові справи нашого Т-ва незадовільно розв'язані головню через байдужість нашого членства. Відносно твердження В.Маркуся про те, що сорок відсотків студентства не належить до СУСТА то це його особистий погляд не підпертий жодними конкретними даними. Щодо критики праці Управи то звичайно члени не мають рації. Управа робила все, що було в її можливостях, за те членство в більшості було пасивне. Треба би, щоб члени критикували самі себе а не Управу. Він стоїть на становищі, що членами

ТУСМ-у повинні бути не лише ті, що студіюють на університетах, але також ті, що інтелектуально працюють над собою. Закиди зроблені Гайдуком, що Управа не працювала є неслухні. Ідеологічний реф. М.Лабунька не мав змоги розпрацювати ідеологічних проблем з огляду на тяжкі умовини життя та інтензивне заінтересування університетськими студіями. Далше висловився відносно переносу централі: Президію треба залишити в Європі. Якщо є відповідні люди то можна перенести до ЗДА. На його думку Президія не має часу і можливости переписуватися з поодинокими членами лише з представництвами і Осередками Діяльності.

ТУСМ є за співпрацею і координацією з молодечими товариствами, але лише в ділянці ідеологічній і студійній. ТУСМ стоїть на націоналістичних і революційних позиціях.

Потрібно виключити всіх членів, котрі не сповняють своїх обов'язків..

М.Кравчук, заст.Гол. Управи ТУСМ-у дав також відповіді на порушені в дискусії справи. Він ствердив, що відносно "Феніксу" вийшло непорозуміння. Він не виступав проти "Феніксу", лише в своєму звіті вказав на недоліки в його редагуванні та звернув увагу на те, що журнал треба зробити всестороннішим та цікавішим. Вказав теж, що думка В.Петришина, щоб "Фенікс" був "абстрактно академічний" є анахронізмом бо студенти такі самі громадяни, як і решта українців і вони повинні реагувати на всі справи і акції, байдуже звідки вони не йли б - КЦАБ-у, УНРади, чи русофільських кругів Ватикану. Бо ж студентство в минулому завжди було взором ідейности та посвяти. Так було з народовеньким студентством, яке боролось з москвофільством, так само студентство 30-тих років знищило вплив радянофільства і комунізму на ЗУЗ. Студентство мусить завжди стояти на сторожі чести української нації.

В дальшому вказав, що М.Лабунька не міг вив'язатися з своїх обов'язків як слід з причини студій та невідрадного матеріального положення. Рівнож вказав, що Гайдук не має рації, коли старається сугерувати думку та переконувати всіх про потребу перенесення осідку централі на американський континент. Він не застачовляється над труднощами які з цього випливають. Управа повинна б знаходитися в одній місцевості, бо це могло би забезпечити активність праці Управи. На жаль таких передумов немає. Членство тут пасивне.

Відносно закидів, що наше членство не пише на ідеологічні теми, то вони слухні, але їх треба було б адресувати в сторону "батьків народу" - старшого громадянства, а не молоді. Українське студентство в ЗДА і Канаді студіює лише ці фахи, які забезпечують йому матеріальну екзистенцію /медицину, техніку, ветеринарію, економію і інші/, тоді коли українознавство, державно-політичні науки, журналістику студіюють тільки нечисленні одиниці. І то в цей час, коли всі кричать про потребу вирощування державотворчих кадрів. Вину за це несуть політичні центри та організації: СОМСУ, ЮЗУ, СЗМ, Пласт і інші. Жодна з цих організацій не дала на одної стипендії в рік. Маємо теж багаті асекураційні Т-ва /УНС, Провидіння/, які не зацікавлені студентством хоч могли б річно фундувати кільканадцять стипендій. На жаль проблема українського студентства для них майже не існує. Якщо хочемо мати студентів гуманістичних фахів мусимо цю акцію стимулювати та морально, а зокрема матеріально допомогати тим, що хочуть посвятитися українознавству, журналістиці і державним наукам.

Відносно цього, що Стойко розчарувався з "Феніксу" тому, що в ньому не було статей на ідеологічні теми, не має ще трагедії. Багато разів ми зверталися до різних друзів студентів, але вони нічого не написали. Навіть Стойко в березні 1952 р. обіцяв написати статтю, але до тепер не написав. На листи і звернення в справі статей члени не відповідають. Заміти про опортуністичну лінію "Фенікс" - не цілком відповідають правді, хоч не всі статті відповідали ідеологіч-

ним заложенням Т-ва. Щодо закидів Стойка про те, що нічого не написано про "вісниківство" то було вже сказано, що немає відповідних людей, які б писали на ці теми. "Фенікс" буде такий, як ми всі його поставимо, бо це журнал молодих і пишуть в ньому молоді, а не так як в других молодечих журналах співробітниками є старші громадяни.

Щодо поділу членства на категорії то добре було б завести таку класифікацію: звичайні члени, члени сеніори, і члени прихильники.

Після відповіді М.Кравчука забрав слово др. Штогрин з Мінеаполіс, один з основників ТУСМ-у, що сьогодні прибув на З'їзд. Він склав привітання Президії і учасникам III З'їзду ТУСМ-у /його промову присутні привітали бурхливими оплесками/. Друг Штогрин торкнувся праці ТУСМ-у та праці "Зарева вказуючи, що праця нашого Т-ва не буде голосна, але за те корисна, тоді як праця "Зарева" є обчислена на короткотривалі успіхи та дешеві партійні ефекти.

В.Лагошняк поставив внесок, щоб Штогрин ввійшов до статуткової комісії, а Барвінський до комісії кадрів. З'їзд цю пропозицію одногосно прийняв.

- До 9. П.Бабяк здав звіт про стан членства на З'їзді. Дотепер на З'їзді є зареєстрованих: 26 членів, 8 кандидатів і 29 гостей, разом 63. З того є присутніх з Канади 28 осіб, а ЗДА 35 осіб.
- До 10. Заступник президента Я.Розумний піддав під голосування внесок члена Контрольної Комісії В.Петришина про уділення абсолюторії уступаючій Управі. Члени одногосно уділили абсолюторію уступаючій Управі та висловили признання для інж.Лагошняка.
- До 11. М.Кравчук виголосив коротку доповідь на тему: "Видавнича діяльність ТУСМ-у". Доповідач підкреслив, що ми повинні старатися якнайбільше пожвавити видавничу діяльність ТУСМ-у, бо лише тим зможемо формувати душі українського студентства і молоді. Доповідач запропонував видавати такі видання: а/ "Фенікс", б/ книжки, в/науковий збірник, г/ англomовний журнал, або принаймі неперіодичні випуски/для інформації для англomовного студентства/. На думку доповідача "Фенікс" потрібно перемінити на кварталник. Видати спогади др.Д.Донцова і К.Левицького. Для реалізації таких завдань потрібні гроші. Він накреслив теж способи організації фінансів та видавничу акцію. По рефераті відкрито дискусію.
- До 12. Перший забрав голос В.Лагошняк, який торкнувся справи кольпортажі поштових значків. Він підкреслив, що членство майже не відгукнулося і не розпродує значків, що є призначені на видавничу діяльність Т-ва.
З.Мельник не погоджується з доповідачем, щоб у "Феніксі" ліквідувати відділ "студії", він не вірить, що наукові збірники будуть виходити.
Я.Розумний ставить внесок, щоб знизити ціну "Феніксу". За його внеском були слідуєчі голоси: друзі Заровський, Стельмах та Стойко. Проти цього опонували друзі Лагошняк та З.Мельник. Рішено цю справу лишити під розгляд нововибраної Управи.
- До 13. Інж.Б.Галушка виголосив реферат під назвою: "Чи можливий в сучасності інший соціально-економічний лад поза капіталізмом і комунізмом". Після реферату відкрито дискусію. В дискусії забирали голос: З.Мельник, В.Стельмах, В.Петришин та інж.В.Лагошняк.
З.Мельник вказував в своєму слові, що доповідач не розвинув основної думки про капіталізм і соціалізм, а також не дав остаточної розв'язки що до сучасного соціально-економічного ладу.

В.Стельмах не погоджується відносно його погляду на повстання капіталізму. Капіталізм повстав щойно з повстанням машини. Далше говорив про приватний і державний капіталізм вказуючи, що московський державний капіталізм у формі соціалізму жакливо більше поневолює людину як приватний.

В.Петришин говорив про потребу розрізнення між капіталом а капіталізмом.

Інж.В.Лагошняк обороняв доповідача стверджуючи, що доповідач протягом 25 хвилин не мав змоги . як слід розвинути теми.

Інж.Галушка обороняв свій реферат коротко і річево, не запус-кався в дрібнички та дав ясну дефініцію капіталізму і соціалізму. На цьому дискусію замкнуто, а учасники пішли на вечерю.

З.Мельник відчитав реферат до питання: "Економічного ладу майбутньої Української Держави". /гляди реферат/. Реферат був дуже добре опрацьований, стояв на належному рівні та викликав оживлену дискусію. До дискусії зголосилися слідуочі дд: інж. Галушка, др.Зарічний, Д.Штогрин та В.Стельмах.

До 14. Інж.Галушка порушив^В дискусії слідуочі питання: Чи не варто було б застановитися в рефераті над родами виробництва в українській економіці, яка буде дуже важною проблемою; де взяти капіталів для розбудови української індустрії? Чи буде існувати українська держава як капіталістична, та як оминати деякі негативні позначки капіталізму.

Др.В.Зарічний говорить про труднощі переходу з соціалістичної системи на приватну. Рівнож поставив прелегентові питання як буде виглядати приватна власність, а як державне майно.

Штогрин поставив такі питання: Чи буде необмежена приватна власність та як буде переведена реприватизація? Що станеться з тяжкою і легкою індустрією /чи перейде в приватні руки чи лишиться державною/?

В.Стельмах поставив доповідачеві питання як буде розв'язана в українській державі справа шкільництва.

На всі порушенні питання дискутантами, доповідач дав вичерпуючі відповіді. Предсідник підкреслив, що конференція соціально-економічної проблематики пройшла з успіхом та замкнув наради о год. 2-ій о півночі дня 7.IX.1953.

ТРЕТИЙ ДЕНЬ З'ІЗДУ 7. ВЕРЕСНЯ 1953 р.

Порядок нарад 7. вересня 1953 р.:

15. Відчитання та затвердження змін в статуті, що були запропоновані Штрасбурською Конференцією./Зміна статуту/.
16. Звіти Комісії.
17. Бибір Управи, Контрольної Комісії та Товариського Суду.
18. План праці на майбутню каденцію.
19. Ухвалення бюджету.
20. Відчитання та прийняття резолюцій III З'їзду.
21. Закриття З'їзду.

До 15. Голова Статутарної Комісії Лагошняк зреферував зміни статуту, що були пороблені Європейською Конференцією в Штрасбурзі і на З'їзді в Торонто. Всі змінювані параграфи статуту проголосовано поодинокю.

Предсідник подав цілий статут під голосування. За зміною статуту було 19 голосів проти.2, здержаних 1. Рішенням більшости

голосів З'їзду статут змінений став правосильний.

До 16. Голови Комісії організаційно-кадрової і резолюційної склали звіти зі своєї праці. Після звітів проведено дискусію.

До 17. Голова Комісії Матки В.Гайдук склав звіт з праці Комісії подаючи, що Комісії Матці вдалося скомплетувати склад керівних органів ТУСМ-у. Одночасно він прочитав такий склад кандидатів до керівних органів ТУСМ-у:

Головна Управа:

1. Голова	др. Григорій Васькович
2. Перший заступник	Микола Кравчук
3. Другий заступник	Ярослав Пеленський
4. Ген.секретар	інж. Микола Галів
5. Орган.референт	Ігор Заяць
6. Фінанс.референт	інж. Василь Лагошняк
7. Идеол.референт	Мирослав Лабунька
8. Реф.діяльн.і студій	Володимир Гайдук
9. Референт преси	Володимир Стельмах
10. Члени заступники	Ярослав Барвінський
11. " "	Володимир Микула
12. " "	Михайло Цяпа
13. " "	Василь Харів

Контрольна Комісія:

1. Голова:	Омелян Коваль
2. Заступник	Володимир Леник
3. Секретар	Володимир Кравець
4. Заступник	інж. Степан Голяш
5. " "	інж. Василь Куций

Товариський Суд:

1. Голова:	інж. Богдан Галушка
2. Заступник	Богдан Чопик
3. Секретар	Евген Гановський
4. Заступник	Михайло Боровик
5. Заступник	Михайло Бошно

Предсідник подав запроєктований Комісією Маткою склад Головної Управи, Контрольної Комісії, Товариського Суду під голосування. За пропрзицією Комісії Матки голосували всі члени і одногосно вибрали керівні органи ТУСМ-у.

До 18. Тому що не було опрацьованого пляну праці на наступну каденцію, рішено уповноважити Управу, щоб такий плян виготовила. Барвінський пввідомляє, що всі українські студентські Т-ва в Канаді плянують відбути цього року з'їзд для координації праці та створення одного студентського центру на Канаду.

До 19. Беручи до уваги те, що на З'їзд не представлено проєкту бюджету, рішено доручити фінансовому референтові інж. Василеві Лагошнякові виготовити такий проєкт та предложити Головні Управі до затвердження.

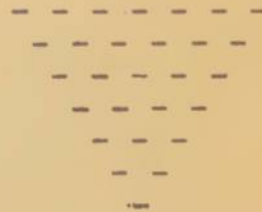
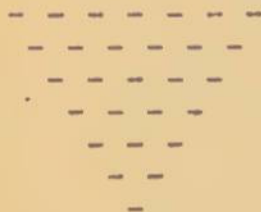
До 20. Резолюції і постанови З'їзду після зреферування головами по-
одиноких комісій та дискусій і доповнень прийнято одностано-
но. Рішено помістити в журналі Т-ва "Феніксі" привітання для
др.Д.Донцова і резолюції З'їзду.

До 21. Від ново-вибраної Управи містоголова М.Кравчук подякував всім
присутнім за участь в З'їзді, а предсідник Ярослав Розумний
замкнув наради З'їзду.

З'їзд закінчено о 1-ій год. пополудні.

ЗА ПРЕЗИДІЮ З'ІЗДУ:

Голова:	Заступник:	1. Секретар	2. Секретар
/інж.С.Голяш/	Я.Розумний	/інж.В.Куций/	/В.Крушельницький/

ПОСТАНОВИ І РЕЗОЛЮЦІЇ ІІІ-го ЗВИЧАЙНОГО ЗАГАЛЬНОГО З'ІЗДУ
ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ СТУДІЮЮЧОЇ МОЛОДІ ІМ.М.МІХНОВСЬКОГО
ШТРАСБУРГ - ТОРОНТО

I. ЗАГАЛЬНІ СТВЕРДЖЕННЯ.

1. З перспективи три і піврічної діяльності ТУСМ-у ІІІ Звичайний З'їзд стверджує, що ця діяльність проходила в основному під двома аспектами - теоретичної підготовки членства до державного будівництва у вільній Батьківщині шляхом студій і розробки стосовних матеріалів та під аспектом практичної участі членства в суспільно-політичному житті.

З'їзд вповні одобрює такий підхід Управи і членства до теперішньої діяльності і надалі його гаряче поручає.

2. З'їзд стверджує, що в праці Товариства дотепер була повна послідовність згідно з визначеною метою статутом Товариства: "Вивчення і поглиблення націоналістичної ідеології та підвищення інтелектуального рівня своїх членів і плекання високих прикмет характеру для вирощування і формування державно-творчих кадрів". Саме в студійному відношенні пройдений етап - був етапом інтензивних шукань за успішними методами праці Товариства, та за визначення її змісту.

3. Під ідейним оглядом цей етап позначувався постійною кристалізацією поглядів на ролі і завдання студіюючої молоді стосовно - ідеологічної формації і практичної дії в соціально-політичному і державно-творчому процесі української нації. В цьому відношенні З'їзд відмічує, як позитивне явище, постійне, хоч і неперіодичне видання органу Товариства журналу "Фенікс". З'їзд вважає все це вислідом зусиль і здобутком всього членства Товариства, і заявляється за тим, щоб діяльність Товариства була спрямована і в майбутньому тим самим шляхом. Особливо поручається студіюючій молоді на чужині, як найбільше поглиблення і поширення студій української духовості і на її тлі українського націоналізму, як рушійного чинника визвольної боротьби українського народу, як також рекомендує засвоєння актуальних знань корисних і потрібних для Батьківщини, так під кутом сучасної боротьби, як і майбутнього державного будівництва.

4. З'їзд ТУСМ-у в духовому єднанні з революційним визвольним рухом на рідних землях, в якому видатну участь бере зокрема українське молоде покоління заявляє свою повну солідарність із ним і стверджує konieczність посилення, підтримки і помочі цьому рухові з боку всієї української студіюючої молоді на чужині. Боротьба і життя воюючої України повинні постійно в'язати нашу увагу та бути завжди мотивом і ціллю всієї нашої діяльності.

ІІ. ПОЛІТИЧНО-ПРОГРАМОВІ ПОСТАНОВИ.

1. Коли йдеться про національно-політичний аспект визвольної боротьби і дії без огляду де і хто з українських чинників їх вів би, З'їзд вважає, що їхні цілі - Українська Самостійна Соборна Держава і принципи орієнтації в першу чергу на власні сили та обстоювання суверенних прав українського народу на власну державу - з а л и ш а ю т ь с я н е з м і н н і і н е п о р у ш н і. Тому новіші спроби мінімалізації цілей визвольної боротьби та порушення її основних принципів деякими українськими чинниками на еміграції, учасники ІІІ-го З'їзду гостро засуджують і з такими спробами тепер чи в майбутньому будуть боротися.

Зокрема гостро засуджують виломлення із загального українського проти-московського фронту середовища УНРади, що пішли на переговори і співпрацю з білими московськими імперіялістами.

2. Оцінюючи позитивно дотеперішній вклад українських визвольних чинників на еміграції у творенні спільного фронту поневолених народів СРСР, З'їзд вважає, що рівночасно належить посилити незалежне ставлення української проблеми, при чому необхідна більша, як досі активізація політичної думки і акції на європейському і загально світовому форумі.

3. З'їзд вважає, що між частинами визвольного руху на чужині повинна наступити найтісніша співпраця на всіх відтинках визвольної дії, та повинна бути відновлена повна єдність.

4. З'їзд стверджує, що еміграційні політичні середовища і центри досі не виконали **ЗВЕРНЕННЯ ВОЮЮЧОЇ УКРАЇНИ** в напрямі створення єдиного політичного координаційного центру. Для успішного виконання політичної місії еміграції, вважається необхідно, щоби всі активні і беззастережно самостійницькі сили довели до створення одного політичного осередку і скріпили єдиний український фронт визвольної боротьби, в повному єднанні з **ВИЗВОЛЬНИМ РУХОМ НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ**.

III. ПОСТАНОВИ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА.

A. Організаційні справи:

1. З'їзд пропонує перевести деяку реорганізацію низових клітин згідно прийнятих змін статуту та в найскорішому часі закінчити організаційний етап нашого Товариства, створюючи Осередки Діяльності ТУСМ-у в місцевостях, в яких знаходиться відповідне число членства, а такі осередки ще не існують.

2. Завести двоступневу побудову ТУСМ-у, а саме:

- а. Головна Управа
- б. Осередки діяльності.

3. Уважати звичайним членом ТУСМ-у дійсних студентів і тих, які займаються студійною працею.

4. Рівночасно З'їзд поручає Головній Управі надавати приєднувати нових, якісних і активних членів, що поділяють ідеї та цілі Товариства, відповідають вимогам статуту, та відбудуть відповідний стаж кандидатів у члени Товариства.

5. Поділити членство ТУСМ-у на студійні групи згідно з зацікавленням кожного члена.

6. З'їзд ставить пропозицію Головній Управі виключити певну частину неактивних членів, якщо вони в найближчому часі не заактивізуються.

7. Нав'язати зв'язки з іншими українськими і чужинецькими студійними і молодечими організаціями.

8. Подбати про вступлення Краських Представництв ТУСМ-у в характері надзвичайних членів до українських професійних студентських централей.

9. Поглибити товариське життя членів ТУСМ-у шляхом товариських зустрічей.

Б. Студійні справи:

1. Звернути особливу увагу на те, щоби наші члени вступали і продовжували свої студії на високих школах.
2. Гаряче рекомендувати студії українознавства так позаочно, як і на чужинецьких університетах, де є славістичні відділи.

В. Ідеологічно-політичні справи:

1. В ідеологічно студійній ділянці членство Товариства працює за вказівками дотичного референта, здійснюючи З'їздом намічену програму, що її З'їзд Товариства проголошує в такому порядку:

а. Основне пізнання українського націоналізму, як суспільно-політичного та світоглядového явища на тлі української духовості,

б. пізнання явища революції під усіма можливими аспектами з узглядненням особливо української визвольної революції.

в. Студії над основною формою людської спільноти, що нею є держава.

2. В питаннях політичної діяльності Товариства, З'їзд заохочує членство до основніших студій політичних питань, так внутрішньо українських, як і зовнішніх.

3. З'їзд одобрює до тепер практиковані зовнішні форми праці в цій ділянці: ідеологічні конференції, ідеологічні групи, дописи із тієї проблематики до журналу і надалі їх поручає та заохочує до посилення праці, як й шукання нових форм її вияву.

Г. Про пресову діяльність:

1. З'їзд висловлює своє велике вдоволення із форм та вислідів пресової діяльності Товариства по цій ділянці і заявляється за їх розбудовою.

З'їзд стверджує, що журнал "Фенікс" стояв на високому поземі редагування, за що належить особливе признание. Не зважаючи на високий позем редагування, журнал не у всіх випадках додержувався ідеологічно-світоглядových залогів Товариства. Журнал був занадто статичний та мало присвячував уваги актуальним питанням українського студентського життя, та життя українців взагалі. На майбутнє треба більше уваги присвятити в журналі ідеології українського націоналізму та духовості українського народу.

Всі статті, які не відповідають ідеологічним залогам Товариства належить набудуче містити зі зазначенням, що стаття є "дискусійна". Належить старатися зробити журнал цікавим і всестороннім, та дати змогу співпрацювати у "Феніксі" теж людям, які не конче поділяють наші погляди.

2. З'їзд доручає Головній Управі покликати ред-колегію журналу "Фенікс" зробити його в 1954 р. кварталником.

3. З'їзд уважає, що Товариство повинно розпочати видання неперіодичних наукових збірників молодих науковців - членів й прихильників нашого Товариства.

4. З'їзд уважає, що Товариство повинно розпочати широку видавничу діяльність суспільно-політичних творів /видати: спогади Д.Донцова, твір про життя галицьких українців Костя Левицького, "Самостійну Україну" М.Міхновського та інші твори./

5. З'їзд уважає за доцільне, щоби біля журналу "Фенікс" об'єднати всіх молодих літераторів, а також заохочувати і стимулювати початківців. Для цього належить час - до часу проголошувати літературні конкурси з нагородами.

Г. Фінансові справи:

1. З'їзд стверджує задовільний стан Товариства під матеріальним оглядом та визнає великі зусилля відповідальних за це референтів в напрямі збільшення фінансових засобів Товариства. Не всі члени, однак виконали своєчасно свої фінансові зобов'язання супроти Товариства, тому З'їзд звертає увагу на цей факт та апелює до всього членства виконати свої фінансові зобов'язання.

2. В справі вкладок, З'їзд заявляється за їхніми дотеперішніми вимірами в поодиноких країнах.

3. З'їзд зокрема заохочує все членство старатися всіми способами підтримати фінансово Товариство та ініціювати в цій цілі окремі заходи.

ІУ. КІНЦЕВІ ПОСТАНОВИ.

1. З'їзд висловлює свій полум'яний привіт ВОЮЮЧІЙ БАТЬКІВЩИНІ, керівним чинникам визвольного руху, - УГВР, УПА, ОУН, його незламним бойовим кадрам та його героїчній українській молоді на рідних землях.

2. З'їзд ТУСМ-у дружньо вітає всіх друзів-членів ТУСМ-у в ЗДА, Канаді, Європі й Австралії і всім бажає творчої праці для добра Батьківщини; зокрема еднається думками з друзями тусмівцями, що беруть активну участь під сучасну пору в революційній боротьбі в Україні і бажає їм до переможного кінця витривалості на позиціях.

3. З'їзд засилає палкий привіт українському Духовенству в цілому світі, а зокрема Духовенству, що в підпіллі на рідних землях стоїть незламно в нерівній боротьбі за збереження душі й церкви українського народу.

У. ПРИВІТИ І ТЕЛЕГРАМИ.

1. З'їзд вітає великого опікуна і добродія української молоді Архiepіскопа Кир Івана Бучка, Візитатора для українців-католиків у Західній Європі та дякує йому за духову опіку і піклування над українською студентською молоддю.

2. З'їзд вітає Голову Української Автокефальної Церкви, Митрополита Полікарпа та бажає йому багато сил й многих літ в його так важкій праці.

3. З'їзд засилає привіт Антибольшевицькому Бльокові Народів, що бореться за визволення поневолених Москвою народів, та побудову національних суверенних держав.

4. З'їзд вітає ЦЕСУС, Союз Українських Студентських Організацій Америки та всі інші українські студентські і молодечі організації в світі.

5. З'їзд висилає полум'яний привіт визначному публіцистові й ідеологові українського націоналізму д-р Д.Донцову з нагоди ювілею його 70-ліття з дня народження і 40-ліття з дня його виступу на студентському конгресі у Львові.

УІ. СПЕЦІЯЛЬНА ПОСТАНОВА.

З'їзд ТУСМ-у визнає за непорушну основу всіх своїх етичних і національних прагнень тільки вічні правди Християнської Науки, знаючи про глибоку й щирю релігійність українського народу на протязі нашої історії. Бо лише керуючись засадами Християнства ми покладемо здорові моральні основи під величаву будівлю - Українську Самостійну Соборну Державу.

Торонто, 5 - 7.IX. 1953.

С Т А Т У Т

ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ СТУДІЮЮЧОЇ МОЛОДІ
ім. М. МІХНОВСЬКОГО

Статут Товариства зі змінами та поправками, прийнятий на III
Звичайному Загальному З'їзді ТУСМ-у ім. М. Міхновського
- Штрасбург - Торонто - /в днях 8-10.VIII. і 5-6-7.IX.1953./

І. НАЗВА І ОБСЯГ ДІЯЛЬНОСТІ.

- § 1. Назва: Товариство Української Студіюючої Молоді ім.М.
Міхновського /в скороченні:ТУСМ ім.М.Міхновського/.
- § 2. Обсяг діяльності: Терени перебування української еміграції.

ІІ. МЕТА, ЗАВДАННЯ І ЗАСОБИ.

- § 3. Мета, завдання і засоби.

Вивчення і поглиблення націоналістичної ідеології та підвищення інтелектуального рівня своїх членів і плекання високих прикмет характеру для вирощування і формування державно-творчих кадрів.

Для здійснення своїх завдань Т-во:

- а/ об'єднує та організує в своїх рядах молодь, яка стоїть на висоті завдань визначених статутом Т-ва;
- б/ дбає про високі ідейні, моральні та інтелектуальні вартості свого членства;
- в/ дбає про те, щоб кожний член поглиблював свою освіту студіями у високошкільних аудиторних чи позаочних закладах, або індивідуальною працею над собою;
- г/ вивчає і розробляє теоретичні засади ідеології українського націоналізму і духовости українського народу;-
- г/ готує своїх членів до державно-творчої роботи шляхом індивідуальної і групової інтелектуальної праці;
- д/ відбуває конференції, з'їзди, вишколи, дискусії своїх членів для вивчення поодиноких питань та розроблення напрямних праці;
- е/ веде пресову діяльність, видаючи журнали, книжки та інші публікації;
- є/ організує і комплектує бібліотеки та архіви.

ІІІ. Ч Л Е Н И - Ї Х О Б О В ' Я З К И І П Р А В А .

§ 4. Членом ТУСМ-у може стати кожний українець /-ка/, що:

- а/ є ідейним /-ою/ українським патріотом та визнає світогляд, ідеологію і визвольну програму українського націоналізму;
- б/ визнає програму і статут Т-ва;
- в/ має закінчену середню освіту та займається студійною працею;
- г/ бере участь в суспільно-громадському житті;
- ґ/ відбуде найменше 6 місячний стаж кандидата та виконає певне завдання призначене йому Референтом Кадрів;
- д/ пред'явить заяву про прийняття його, заопінійовану 2 членами Т-ва.

§ 5. Члени ТУСМ-у діляться на:

- а/ дійсних членів /звичайних/;
- б/ членів-прихильників.

§ 6. Обов'язки членів.

- а/ Придержуватися статуту Т-ва та здійснювати ідеї, що їх заступає Т-во;
- б/ працювати над розробкою та вивченням питань суспільно-політичного життя;
- в/ працювати над підвищенням свого інтелектуального рівня та спеціалізуватися в певній ділянці знання, згідно із своїми заінтересуваннями;
- г/ виконувати постанови З'їзду, Управи і брати участь в клітинах діяльності Т-ва;
- ґ/ матеріально піддержувати Т-во, зокрема платити членську вкладку;
- д/ інформувати про свою працю керівні органи Т-ва;
- е/ нав'язувати контакти з чужинецькою молоддю та інформувати її про революційно-визвольну боротьбу українського народу;
- є/ бути передплатником видань ТУСМ-у та їх кольпортувати і поширювати.

§ 7. Обов'язки членів-прихильників.

Кожний член-прихильник є зобов'язаний:

- а/ платити членську вкладку та матеріально піддержувати Т-во;
- б/ читати і поширювати видання Т-ва;
- в/ по змозі своїх сил брати участь в з'їздах та конференціях Т-ва та співпрацювати в журналі.

§ 8. Права членів Т-ва.

Кожний член Т-ва має право:

- а/ активного і пасивного вибору до всіх органів Т-ва;
- б/ брати участь в конференціях, з'їздах і нарадах Т-ва та його органів;
- в/ користати з усіх уладжень Т-ва.

§ 9. Права членів-прихильників.

Члени-прихильники мають ті всі права, що звичайні за виїмком активного і пасивного права при виборі керівних органів Т-ва.

§ 10. Втрата членства наступає через:

- а/ звільнення на власне бажання;
- б/ виключення Управою Т-ва.

§ II. Виключення може наступити:

- а/ коли член діє на шкоду Т-ва;
- б/ коли своєю поведінкою порушує честь і добре ім'я українця;
- в/ коли порушує статут Т-ва;
- г/ за недіяльність в Т-ві.

§ 12. Виключеному з Т-ва прислуговує право відклику до Суду Товариства, а в дальшому до Загального З'їзду ТУСМ-у.

ІУ. О С Е Р Е Д К И Т У С М-у.

§ 13. Члени Т-ва з одного терену або місцевості об'єднуються в Осередки Діяльності ТУСМ-у.

§ 14. Працею Осередків Діяльності ТУСМ-у керує Управа, обрана загальними зборами членів О.Д., які відбуваються не менше щороку.

§ 15. О.Д. ТУСМ-у може ухвалити свій правильник праці згідно зі статутом Т-ва.

§ 16. Управа О.Д. виконує рішення Головної Управи та звітує про свою працю.

§ 17. Для координації праці О.Д. в одній країні можуть бути створені представництва Головної Управи; представництва можуть бути обрані осередками і затверджені Головною Управою, або нею призначені

У. ОРГАНИ ТОВАРИСТВА.

" 18. Органи Т-ва є:

- а/ Загальний З'їзд ТУСМ-у;
- б/ Головна Управа ТУСМ-у;
- в/ Контрольна Комісія ТУСМ-у;
- г/ Товариський Суд ТУСМ-у.

VI. ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД ТУСМ-у.

- § 19. З'їзд є найвищим законодавчим органом Т-ва.
- § 20. Звичайний Загальний З'їзд Т-ва скликає Управа що два роки, устійнюючи програму, час і місце З'їзду.
- § 21. Надзвичайний Загальний З'їзд може бути скликаний Головною Управою:
- а/ у випадку важливої потреби на рішення 2/3 членів Управи Т-ва;
  - б/ на доручення Контрольної Комісії та Товариського Суду;
  - в/ на письмове домагання 1/3 членів Товариства.
- § 22. Надзвичайний Загальний З'їзд може бути скликаний Головною Контрольною Комісією.
- § 23. Участь в Загальному З'їзді Т-ва беруть члени особисто. Члени О.Д., які з причини далекого віддалення від місця відбуття З'їзду, не можуть взяти участі в нарадах З'їзду, вибирають на своїх сходах делегатів - один делегат на 5 членів. Делегати не можуть своїх мандатів передавати іншим; кожний делегат може мати лише один голос.
- § 24. З'їзд відбувається в двох конференціях /європейська і американська/ за окремим правильником затвердженим попереднім З'їздом.
- § 25. Головна Управа повідомляє про скликання З'їзду Т-ва на 3 місяці наперед письмовим повідомленням членів, Управ поодиноких О.Д. і представництв та рівночасно оголошує в пресі.
- § 26. Ухвали З'їзду западають звичайною більшістю голосів присутніх.
- § 27. Ухвали про зміну статуту та ліквідацію Т-ва вимагають 2/3 голосів.
- § 28. Загальний З'їзд має компетенції:
- а/ зміни статуту;
  - б/ вислухання звіту та уділення абсолюторії уступаючій Головній Управі Т-ва;
  - в/ вибору Головної Управи, Контрольної Комісії та Товариського Суду;
  - г/ ухвалення напрямних праці;
  - г/ устійнення висоти членських вкладок та затвердження бюджету Т-ва;
  - д/ рішати справи відкликів членів, виключених Головною Управою Т-ва, або на рішення Суду.

VII. ГОЛОВНА УПРАВА ТОВАРИСТВА.

- § 29. До Головної Управи Т-ва входять: голова, 2 заступники голови, генеральний секретар, організаційний референт, референт студій, ідеологічно-політичний референт, референт преси, референт фінансів і чотири члени - заступники.

§ 30. Головна Управа Т-ва має компетенції:

- а/ репрезентувати Т-во назовні;
- б/ керувати всією роботою Т-ва в рямцях статуту та постанов З'їзду Т-ва;
- в/ затверджувати прийнятих членів та виключати членів;
- г/ провірявати діяльність О.Д.

§ 31. Головна Управа рішає при участі не менше половини членів. У випадку рівності голосів переважає голос голови Управи Т-ва.

§ 32. У випадку зменшення числа членів Головної Управи до чотирьох осіб з поміж обраних, Головна Управа має право кооптувати нових членів Управи, але не більше трьох, при чому голову і заступників голови не можна кооптувати.

§ 33. Біжучі справи вирішує Головна Управа президіяльно в складі голови, генерального секретаря і одного члена Головної Управи. Президіяльні рішення можуть бути змінені більшістю голосів членів Головної Управи.

УІІІ. КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ Т-ВА.

§ 34. Для перевірки діяльності Головної Управи Т-ва Загальний З'їзд вибирає Контрольну Комісію в складі 3 осіб і 2 заступників.

§ 35. Контрольна Комісія має компетенції:

- а/ контролювати всю діяльність Т-ва;
- б/ звітувати Загальному З'їздові про підсумки контролю і ставити пропозицію на уділення абсолюторії уступаючій Головній Управі;
- в/ на випадок потреби скликати Надзвичайний З'їзд Т-ва.

ІХ. ТОВАРИСЬКИЙ СУД.

§ 36. Загальний З'їзд вибирає Товариський Суд в складі: Голови і двох членів та двох заступників.

§ 37. Товариський Суд полагоджує суперечки і непорозуміння між членами, між членами а Головною Управою, між членами а Управою О.Д. і між членами Управи.

§ 38. Товариський Суд діє на підставі правилника, затвердженого Загальним З'їздом.

§ 39. На випадок потреби Товариський Суд на пропозицію Контрольної Комісії бере участь в скликанні Надзвичайного Загального З'їзду Т-ва.

Х. ДІЯЛЬНОСТЕВІ КЛІТИНИ.

§ 40. Члени Т-ва, що мають заінтересування можуть творити студійні групи.

§ 41. Фінанси Т-ва складаються з:

- а/ членських вкладок;
- б/ прибутків з видавничої діяльності;
- в/ збірок, записів, пожертв і дотацій.

§ 42. Фінансову господарку Головна Управа провадить на підставі прелімінар'я бюджету Т-ва.

XII. ЗМІНА СТАТУТУ І РОЗВ'ЯЗАННЯ Т-ВА.

§ 43. Про зміну статуту і розв'язання Т-ва вирішує Загальний З'їзд ТУСМ-у більшістю 2/3 голосів. Пропозиція про розв'язання має бути подана в програмі З'їзду.

§ 44. На випадок розв'язання чи ліквідації Т-ва про передачу майна рішає Ліквідаційний З'їзд.

Торонто, 5 - 7 вересня 1953.

З В І Т

З ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕЗИДІЇ УПРАВИ ТУСМ-У ВІД 17.6.1951 ДО 30.7.1953 РОКУ.

Теперішня Управа Т-ва була затверджена Референдовою Комісією і уконституована щойно 16.січня 1952 року. Від 17.червня 1951, тобто від II-го З'їзду ТУСМ-у в Пріні до 16.січня 1952 діловодство Т-ва провадила попередня Управа. Але цей звіт охоплює час діяльності Президії й Управи від II-го З'їзду в Пріні до цього часу.

Приступаючи до звітування ми хочемо насамперед коротко представити обставини серед яких нам приходилось працювати, щоб члени Т-ва мали можливість одержати не тільки належний образ діяльності, але також запізнатися з причинами недоліків.

Вже пройшло три роки і вісім місяців від заснування нашого Товариства. Від самого початку існування ТУСМ-у весь тягар праці лежав на членах терену Німеччини, бо основниками були переважно друзі, які жили в той час в Німеччині. Але згодом ситуація мінялась незалежно від нашого бажання. Більшість членства розіхалась з Німеччини по всіх країнах заходу, створюючи для Товариства, яке себе ще не успіло як слід закріпити, тимчасово некорисні обставини.

У зв'язку з тим основну увагу треба було присвятити насамперед справі здобування права громадянства серед нашого суспільства в різних країнах еміграції, а тоді розвивати властиву працю. На З'їзді в Пріні говорилось, що перший етап праці ТУСМ-у, а саме організаційний етап вже закінчено і треба буде звернути більше уваги й часу на зміст нашої праці. Та, на жаль, мусимо сьогодні сказати, що з виїздом поважної кількості членів з Німеччини треба було багато часу присвятити якраз таки організаційним справам і багато в тій ділянці ще залишилось до зроблення. Аж до II-го З'їзду ТУСМ-у і після него до половини 1952 року стан членства ТУСМ-у і членів Управи Товариства в Німеччині постійно мінявся через переселення за океан. Це дуже сильно відбивалось на праці Товариства. Її не можна було розгорнути в повній ширині згідно з постановами Першого й Другого З'їздів. З Німеччини виїхали такі активні члени основники і члени Управи як М.Кравчук, В.Лагошняк, В.Калинович, В.Маляркевич і інші. В місці осідку Управи залишилось не багато друзів для провадження праці виконуваної перед тим більшою кількістю членів. Тому й не дивно, що діяльність подекуди була слабшою чи менш інтензивною. Все ж таки ми старалися провадити роботу систематично хоч і з поважними труднощами. Мусимо ще підкреслити, що коротко після уконституовання Органів ТУСМ-у деякі члени Управи зрезигнували з своїх постів через інтензивне зайняття студіями і через виїзд на студії до інших країн. Вправді резигнації з причин байдужості не було, але управа залишилася здекомплетованою без спроможности охопити всі ділянки діяльності ТУСМ-у.

Як відомо справа зв'язку і контакту між Управою і членством є дуже важливою справою, тим більше, що наше членство розсіяне по всіх континентах. Тому на Управу а зокрема на Секретаріят наложено дуже важливе завдання кореспонденційним шляхом формувати єдність думки й діяльності нашого членства. Інших можливостей крім кореспонденційних не могло бути. Через це наша праця у великій мірі була залежна від справного поладнання кореспонденції, якій присвячувалось багато часу враховуючи те, що Управа контактувалась безпосередньо зі своїми членами. Для такої праці треба очевидно активності всіх членів Управи, які мусили б працювати безперебійно і бути в контакті з усіма членами Товариства, даючи їм поради, напрямні і вказівки для стимулювання діяльності. Та, на жаль, тільки обмежене число

членів Управи могло систематично в тому напрямі працювати, полегоджуючи найважливіші справи.

Тепер зупинимось над працею поодиноких референтур.

Секретаріят Т-ва.

Незалежно від того, що в звітній каденції секретарі Товариства часто мінялися, праця Секретаріату провадилась все-таки систематично. Між Головою і урядуючими Секретарями Товариства була завжди дружня співдія. Зміни Секретарів зачалися вже скоро після З'їзду в Пріні. Від II-го З'їзду в Пріні до місяця жовтня 1951 секретарював М.Лабунька. Від Лабуньки перебрав діловодство Секретаріату В.Лагошняк і провадив його до часу кооптовання Управою П.Павліченка, який був кооптований на місце Гановського Е., вибраного в Пріні і затвердженого Референдарною Комісією, тому що Гановський вже на початку був змушений зрезигнувати з цього посту через виїзд на студії до Бельгії. Кілька місяців пізніше /6.5.1952 року/ Управа ТУСМ-у була змушена кооптувати на секретаря Т-ва М.Галіва, який перед тим заки дав свою згоду бути секретарем - вніс резигнацію з члена Товариського Суду. Такі пройшли зміни в самому Секретаріаті за відносно короткий час і їх не можна було ніяк оминати.

Коли говорити про діловодство Секретаріату то воно було проваджене в слідуєчому порядку: проваджене окремі книги вхідних і вихідних писем, книгу протоколів, архів, картотеку відборців "Феніксу" і списки членів Товариства, Також проваджене магазин наших видань.

Протягом звітнього часу відбуто вісім засідань Управи Товариства; виготовлено протоколи тих засідань і розіслано їх до всіх членів Управи на інших теренах, які не могли брати участі в засіданнях. Також виготовлено і вислано протокол із інформативних сходин наших членів відбутих у Франції в Люрі.

Від З'їзду в Пріні до тепер в книзі прихідних писем зареєстровано 410 листів. В тому числі від З'їзду в Пріні до закінчення Референдуму, тобто до 16 січня 1952 р. прибуло 108 листів, а від уконститування нової Управи ТУСМ-у до липня 1953 року прибуло 302 листи. Розподіл прихідних листів по країнам виглядає так: Австралія 8, Англія 111, Бельгія 14, Канада 29, Німеччина 33, США 141, Франція 39, інші країни 35. Секретаріят ТУСМ-у вислав у звітній каденції 495 листів. В тому числі від З'їзду в Пріні до 16.січня 1952 вислано 140 листів, а від 16.січня 1952 до липня 1953 вислано 355 листів. Окремі країни одержали таку скількість: Австралія 8, Англія 109, Бельгія 23, Канада 53, Німеччина 32, США 203, Франція 42, інші країни 25.

Заходами і правєю Секретаріату видано за звітний час три числа Бюлетеню Т-ва. При їх видаванні допомагав також пресовий референт Василь Калинович. За ініціативою Калиновича члени ТУСМ-у в Чікаго оплатили випуск одного числа Бюлетеню. Також у звітному часі докінчено друкувати "Націоналізм" Донцова. При друкуванні цієї книжки допомагали слідуєчі друзі: П.Павліченко - тодішній Секретар Т-ва, В.Маляркевич-бувший фінансовий референт, а також М.Галів, який експедіював книжку.

Секретаріят був у живій переписці, давав інформації і поради членам Т-ва в США при підготовці Конференції ТУСМ-у, яка відбулася 24.лютого 1952 року в Ньюарку.

Не можна поминути певного впливу нашого Т-ва, а зокрема Секретаріату на хід подій в студентському житті на терені Америки. Оздоровлення на відтинку станового студентства в США треба завдячувати нашим тамошнім членам а саме Василеві Лагошнякові, З.Винницькому, М.Кравчукові і багато іншим. Виконуючий обов'язки секретаря М.Лабунька в

порозумінні з Головою Т-ва Г.Васьковичем та всіма іншими членами Управи випустив окрему інструкцію в справі станового студентства в США, даючи наше становище до справ студентського життя в Америці. В тому випадку Управа ТУСМ-у старалася, щоб була задержана чітка різниця між ідеологічними товариствами, а студентськими становими організаціями. Нам вдалося не допустити студентський рух в Америці зійти з правильного шляху на манівці до чого хотіло його звести "Зарево".

Перебравши Секретаріат М.Галів виконував одночасно також всі редакційні справи "Феніксу". Він переписував всі матеріали до журналу, розсилав членам Ред.Колегії, організував статті, провадив всю переписку з членами Т-ва і співдописувачами "Феніксу" і робив експедицію журналу. Дуже часту переписку ведено з Головою Ред.-Кол. В.Маркусем і всіма іншими членами Редакційної Колегії.

Заходами Секретаріату в звітній каденції виद्रокувано також пропаятні значки з нашим патроном М.Міхновським, дохід з яких призначено на видавничий фонд ТУСМ-у. Подяка за видання значків належить в першу чергу нашому членові Л.Рихтицькому, який безкоштовно приготував їх до друку й випустив.

З ініціативи членів ТУСМ-у в Мюнхені засновано клуб під назвою "Крапка над і". Цей клуб влаштовує дискусійні вечорі.

Заступник Голови ТУСМ-у.

Заступник Голови М.Кравчук вів працю на терені США, як уповноважений ТУСМ-у на становище Голови Американського Представництва. Він керував підготовкою Конференції ТУСМ-у в США, частково сповняв працю організаційного референта, стояв у тісному зв'язку з Головою Т-ва і виконував всі доручення Президії. В останньому часі їздив два рази до Канади в справі підготовки III З'їзду ТУСМ-у. Крім того брав активну участь в діяльності на студентському професійному відтинку.

Організаційна Референтура.

Як відомо Організаційним Референтом ТУСМ-у обрано в Пріні вже покійного сьогодні друга З.Шупера. Не зважаючи на поганий стан здоровля З.Шупер прийняв цю ділянку праці й поробив всі заходи, щоб її якнайкраще налагодити. Та на превеликий жаль 27.червня 1952 року відійшов від нас на завжди. З рамени Товариства працював Локійного М.Галів та склав вінок на його могилі. Управа а зокрема наші члени з США допомагали матеріально дружині й дітям покійного З.Шупера.

По смерті З.Шупера на Організаційного Референта ТУСМ-у кооптовано О. Мороза, який на початку провадив з Секретаріатом дуже живу переписку, закидаючи нас все новими і іншими плянами. Після короткого часу взагалі перестав писати і прислав Президії свою резигнацію, обгрунтовуючи її тим, що він цієї ділянки не може вести, бо йому перешкаджають. На жаль не подав блище хто саме йому перешкаждає. На засіданні Управи 17.грудня 1952 р. прийнято резигнацію О.Мороза, а Організаційну Референтуру поручено вести Заступникові Голови М.Кравчукові. М.Кравчук прийняв її майже перед самим кінцем каденції і не мав змоги розвинути праці на тому відтинкові. Самозрозуміло, що організаційні справи Т-ва мусіла ладнати Президія, а брак постійного референта, що вів би систематично справи погано відбився на цілій праці ТУСМ-у.

На сьогоднішній день наше Товариство має 153-ох членів. З того числа 79 є членами основниками, а 74 прийнято Управою Т-ва. З числа 74 в останній каденції прийнято 51 членів. За звітний час трьох членів виступило з Товариства, а один помер, так що дійсний стан

на сьогодні є 149 членів. Розподіл членів по країнах наступний: Австралія 1, Англія 20, Бельгія 11, Канада 27, Німеччина 24, Норвегія 1, США 62, Ірландія 1, Франція 2. Завважуємо, що багато членів є неактивними і то серед членів основників. Список неактивних членів подаємо на окремій листі з пропозицією виключити їх з рядів Товариства, щоб таким чином залишити тільки дійсних членів, які будуть відповідати всім вимогам статуту Т-ва і виконувати постанови З'їздів. Ми вже більше півтора року шукаємо адрес деяких членів і не можемо їх знайти, тому що самі вони не є в тому заінтересовані.

Осередки Діяльності ТУСМ-у були зорганізовані й провадили діяльність в слідуючих місцевостях: Нью Йорк, Чикаго, Торонто, Вінніпег, Мюнхен і Лювен. Коли говорити про працю Осередків Діяльності, то вона в загальному була дуже мало розгорнута, а причину такого стану треба віднести до браку систематичної праці Організаційної Референтури.

Кадрова Референтура.

Кадровим Референтом вибрано в Пріні Б.Чопика. У своїй ділянці Кадровий Референт випрацював плян Студійних Груп і Фахових Секцій та виготовив кілька інструкцій, в яких подано вказівки для діяльності поодиноких Секцій і груп. На його плян і інструкції були позитивні голоси наших членів. Особливою заслугою і старанням Б.Чопика є зорганізування на англійському терені ідеологічної конференції, на якій брали участь наші члени і багато гостей. Добір доповідей на конференцію був вдалий.

В грудні 1952 року Б.Чопик вніс до Президії свою резигнацію з посту Кадрового Референта, мотивуючи її тим, що стоїть перед кінцевими іспитами і не має часу та спроможности вести далі референтури. Не зважаючи на те, що референт мав поважні аргументи для його звільнення, Управа на своєму засіданні резигнації не прийняла. Йому запропоновано цю референтуру задержати до З'їзду і в міру можливости вести працю.

Ідеологічна Референтура.

Ідеологічним Референтом був М.Лабунька. Протягом каденції зорганізовано дві ідеологічні конференції, одну в США, а другу в Англії. Референт стояв з підготовчими комітетами конференцій в частому контакті та служив своїми порадами й інформаціями. Він виготовив також для праці ідеологічної Студійної Групи бібліографію. Після виїзду до Бельгії на студії М.Лабунька вже не міг присвятити багато часу самій референтурі, зате спільно з О.Ковалем зорганізували Осередок Діяльності в Лювені.

Пресова Референтура.

Пресовим Референтом вибрано В.Калиновича. В звітному періоді видано 3 числа Бюлетеню, "Націоналізм" Д.Донцова і 3 числа журналу "Фенікс". В.Калиновичеві було важко розгорнути працю самостійно з огляду на виїзд до США. Але за його ініціативою зібрано в Чикаго гроші на видання одного числа Бюлетеню.

Коли говорити про Ред.Колегію, то деякі її члени працювали досить справно: В.Маркусь, М.Кравчук, М.Галів, К.Митрович. На жаль не про всіх можна те сказати. Недоліком є те, що "Фенікс" не появлявся квартально. Та вина того лежить не в Пресовому Референті чи в Ред.Колегії, а передусім в слабій заінтересованості нашого членства до публіцистичної праці.

Фінансова Референтура.

Фінансовим Референтом вибрано В.Маляркевича, який у вересні 1952 р. виїхав на студії до Норвегії і з тих причин був змушений зрезигнувати з члена Управи і Фінансового Референта. На його місце Управа кооптувала В.Лагошняка, якого звіт є поданий в цьому Бюлетені окремо.

Завдяки жертвенній праці В.Лагошняка, з фінансового боку не було жодних затримок в праці Управи і видаванні "Феніксу". На цьому місці даємо пропозицію від Президії уступаючої Управи ІІІ.З'їздові ТУСМ-у винести окреме признання В.Лагошнякові за його віддану працю. Його відданість і працьовитість може служити прикладом для інших членів. З фінансових представників і співробітників В.Лагошняка добре вив'язувалися з праці В.Олеськів і М.Цяпа. Вони інтензивно провели збірку на видавничий фонд ТУСМ-у.

Члени Заступники Управи.

З трьох Членів Заступників два сповняли ТУСМ-івську працю на своїх теренах. В.Олеськів, як Фінансовий Представник на Англію і П.Бабяк, як Уповноважений ТУСМ-у на Канаду. Не уділявся праці Т-ва Т.Шегедин.

Др. Григорій Васькович
/ Голова /

Инж.Микола Галів
/ Секретар /

З В І Т

З ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВОГО РЕФЕРЕНТА ТУСМ-у ВІД 16.6.1951 до 20.7.1953.

На З'їзді в Пріні рішено вибрати Управу ТУСМ-у при допомозі Референдуму. Ця метода вибору тягнулася цілих шість місяців і стара Управа ТУСМ-у була змушена працювати до закінчення Референдуму. Через те мені довелося далше вести Фінансову Референтуру ТУСМ-у аж до мого виїзду з Німеччини, тобто до 20. січня 1952 року. З днем мого виїзду всі фінансові справи ТУСМ-у перебрав В.Маляркевич вибраний на З'їзді в Пріні і затверджений Референдарною Комісією. Мені призначено займатися фінансовими справами Т-ва на Терені Америки і кооптовано Упрвою на члена Представництва ТУСМ-у в США. По виїзді В. Маляркевича на студії до Норвегії 2.9.1952 Управа ТУСМ-у кооптувала мене також на пост фінансового референта. На тому пості працюю до сьогоднішнього дня. Як і минулої каденції так і цієї мені доводиться звітувати за цілий період праці Фінансової Референтури ТУСМ-у, тому що В.Маляркевич виїзджаючи до Норвегії не залишив для Управи жодного звіту. Також не прислали мені по сьогоднішній день звітів наші фінансові представники з Канади й Англії, не зважаючи на те, що до них я своєчасно звертався з пригадкою.

Моя звітність про фінанси ТУСМ-у охоплює час 25 місяців. Згідно з обов'язками, які наложив на фінансового референта другий З'їзд, головним моїм завданням було дбати про фінансові засоби нашого Товариства, щоб тим способом уможливити працю Управи і Редколегії, та забезпечити розвиток ТУСМ-у в усіх країнах де тільки знаходяться наші члени. Тому, що наше Товариство черпає свої фінансові засоби виключно з членських вкладок та добровільних датків своїх членів, потрібно було стратити багато дорогого часу і енергії пишучи кількакратні звернення, листи та упімнення до членів про фінансову заборгованість супроти ТУСМ-у. Не всі наші члени пам'ятали про свої фінансові обов'язки супроти Товариства і не дуже радо вплачували членські вкладки та інші зобов'язання за видання ТУСМ-у. Це у великій мірі відбилосся негативно на цілості праці Т-ва, тому що Управа через брак фінансів не була спроможна виконати всіх завдань і плянів, які постановив і прийняв ІІ.З'їзд ТУСМ-у в Пріні. Щоб не бути голословним постараюся навести статистичні дані про те скільки наше Товариство мало одержати грошей лише за членські вкладки у звітному періоді, а скільки воно фактично їх одержало.

Отже за час 25 місяців до каси ТУСМ-у повинно було вплинути лише за членські вкладки 6477.35 Нім.мар., а фактично за цей час вплинуло на conto членських вкладок тільки 912.85 нім.мар., що становить 14.09 %. З того члени в Європі вплатили 7 %, а члени США і Канади 7.09 %. 62-ох членів ТУСМ-у в США довжні за членські вкладки 3887.-нім.мар. /847.-ам.дол./, 39 -ох членів ТУСМ-у перебуваючих в Європі, крім Англії, винні за членські вкладки 404.-нім.мар., 20-ох членів в Англії винні за членські вкладки 223.50 нім.мар. /21,11,00 фунтів/, 27-ох канадаїських членів довжні за член.вкл. 1050.-нім.мар./250.-кан.дол./. Тільки 11 членів вплатили членські вкладки повністю, 64 -ох членів вплатили вкладки частинно, а всі інші не заплатили до сьогодні взагалі нічого. З наведених тут даних можна бачити, як мало наші члени були зацікавлені Товариством. Звичайно треба підкреслити, що лише ті члени вирівняли свої зобов'язання супроти ТУСМ-у, які активно брали участь в діяльності Т-ва і яким справді залежало, щоб наше Т-во розвивалося. Ще європейські члени, яких матеріальні умовини є погані вив'язалися в даному разі найбільше, натомість члени в США і Канаді, що матеріально стоять дуже добре не дописали навіть у мінімальному відношенні. Що більше, вони на кількакратні листи, пригадки і опімення Фінансового Референта в справі їх задовжень, навіть не були ласкаві відписати.

Не маючи потрібних фінансових засобів на покриття видань ТУСМ-у, кореспонденції і адміністративних видатків Управа була змушена виготовити збіркові листи на видавничий фонд ТУСМ-у. В тій цілі видано також серію поштових значків з портретом М.Міхновського. Аде й в тому випадку наші члени не виявили потрібної активності, щоб належно перевести збірку і розпродати поштові значки. Навпаки нечлени збрали багато більше грошей для Т-ва і власне тут хочу висловити щиру подяку М.Дяковому з Філадельфії, який зібрав на видавничий фонд ТУСМ-у 174.-ам.дол., мгр.Б.Кичунові, який зібрав 33.50 ам.дол., П. Шахасві, який зібрав 21.-ам.дол. і членам ТУСМ-у в Англії, що теж прислали поважну суму на видавничі цілі.

За час моєї праці в звітній каденції я виготовив трикратні опімення до наших членів, написав одну відозву в формі листа до членів, написав 157 листів у фінансових і організаційних справах. Далі брав активну участь в засіданнях Управи підчас побуту в Німеччині а по виїзді полагоджував біжучі справи з Управою кореспонденційно. На терені США і Канади підвідав 8. осередків ТУСМ-у, при чому подорож оплачував власними грошми. Написав 83. листи до приватних осіб - передплатників "Феніксу". Брав участь у засіданнях членів Управи ТУСМ-у в США, а також заступав наше Т-во на студентських з'їздах і з'їздах молоді в США.

Тепер подам точні статистичні дані про грошові приходи й розходи ТУСМ-у за час звітнього періоду. Для фінансових оборотів проваджено такі книги: одну спеціальну касову книгу в якій записувалося вагальну суму грошей /прихід і розхід/, далі записувано в ній адміністративний фонд /прихід і розхід/ і видавничий фонд /прихід і розхід/. Крім того проваджено одну книгу для записування приходів з членських вкладок. За точним обчисленням касові книги нашого Товариства вказують на день 20.7.1953 слідуєчий стан:

	Прихід	Розхід
За 25 місяців до каси ТУСМ-у вплинуло	11399.40	НМ
Протягом 25 місяців з каси ТУСМ-у видано		9853.04 НМ
Сальдо на 20.7.1953 становить		1546.36 "
<hr/>		
Р а з о м	11399.40	НМ 11399.40 НМ
<hr/>		

Загальні приходи і розходи ТУСМ-у поділяються на такі фонди:

Прихід видавничого фонду за звітний час вносить	10011.35 нм
Розхід видавничого фонду	8077.84 "
Прихід адміністративного фонду за звітний час	1388.05 "
Розхід адміністративного фонду	1775.20 "

Як бачимо на адміністративний фонд вплинуло менше грошей як було видано і саме цю недостачу 367.15 нм покрито з видавничого фонду.

Поодинокі приходові позиції ТУСМ-у у звітньому періоді є такі:

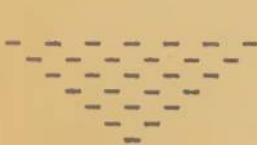
За "Фенікс" вплинуло	5065.35 нм
На видавничий фонд зібрано ...	4061.80 "
Стягнуто чл. вкладок на суму ..	912.85 "
За "Націоналізм" вплинуло	884.20 "
За Бюлетень Т-ва вплинуло	52.30 "
За брошуру В.А. М. Міхновський	153.90 "
На адміністр. фонд вплинуло ...	269. - "/тут також пожертви для родини Шупера/.
Разом	<u>11399.40 нм</u>

На закінчення мого звіту висловлюю щире подяку попередньому Фінансовому Референтові В. Маляркевичеві, Фінансовим Представникам інж. В. Олеськовому, інж. Б. Барабашеві і всім іншим членам ТУСМ-у, що співпрацювали зі мною й доложили багато труду й часу для здобуття фінансів Товариству. Також висловлюю щире подяку Представникові "Феніксу" на терені Америки М. Цяпі за його акуратну, пильну та віддану працю для Товариства.

До всіх друзів, членів ТУСМ-у, присутніх і не присутніх на III. З'їзді апелюю: коли нам залежить на тому, щоб наше Товариство розгорнуло діяльність краще як до цього часу, ми мусимо всі як один включитися активно до праці. Кожний член повинен удержувати постійний зв'язок з керівними органами, поширювати наші видання, працювати в Осередках Діяльності, дописувати до "Феніксу" і виконувати всі обов'язки приписані Статутом і наложені Управою Товариства. Зокрема кожен член повинен без пригадок вирівнювати фінансові зобов'язання, бо фінансова база Т-ва це фундамент без якого не можна поставити жодної будови. Коли ТУСМ не буде забезпечений фінансами праця Т-ва не зможе належно розвиватися.

Інж. В. Лагошняк

Фінансовий Референт

З В І Т

З ПРАЦІ ПРЕДСТАВНИЦТВА ТУСМ-у В США ВІД 1.9.1952 ДО 31.7.1953.

Вже в місяці березні 1952 р., в часі мого прибуття до Нью Йорку, я відбув засідання з членами Представництва ТУСМ-у та на їхнє прохання перебрав керівництво Представництва від друга О.Мороза. Президія Управи не згодилася з цим рішенням Представництва і звернулася до всіх членів Управи з питанням хто на їх думку має вести Представництво. Члени Управи рішили, щоб таки я перебрав Представництво, що я й зробив в дні 1.вересня 1952 р.

Як відомо на I.Конференції ТУСМ-у в США вибрано Представництво в такому складі: друзі - В.Гайдук, В.Кульчицький, З.Кравець, І.Заяць, Д.Штогрин, О.Мороз і З.Мельник. О.Мороз виконував функцію Голови Представництва до 1.вересня 1952 р. Крім членів Представництва в США працювали тут також члени Управи: Фін.Реф. В.Лагошняк, Реф.Преси В.Калинович, Орг.Реф. О.Мороз і я як заступник Голови Управи. В плані праці керівних органів ТУСМ-у в США намічено активізацію праці членства, приєднування нових членів, організацію студентського професійного життя, відбуття конференції ТУСМ-у, підшукування співробітників "Феніксу" тощо.

В США живе величезна більшість членів Товариства. Та, на жаль, багато членів до тепер не стоїть у зв'язку ні з Президією ні з Представництвом /не маємо їхніх адрес/. Більшість наших членів до праці ТУСМ-у ставиться пасивно і без жодного особливого заінтересування. Причиною цього стану є те, що вони не студіюють а працюють у фабриках. Ті, що студіюють є заабсорбовані своєю студійною працею, ще інші працюють у виховних організаціях і тому мають обмаль часу для праці в ТУСМ-і. Деякі не цікавляться взагалі жодною студентською працею.

За звітний час відбуто вісім засідань з членами Представництва: одно в Нью Йорку, одно в Чикаго, три в Клівеленді, одно в Торонто та два в Дітройті. Засідання були присвячені справам ТУСМ-у, Ред. Колегії, студентським професійним з'їздам, конференції ТУСМ-у, приєднування членів тощо.

На день 1.вересня 1952 існувало в США чотири Осередки Діяльності ТУСМ-у: В Нью Йорку, Чикаго, Міннеаполіс і Дітройті. Осередок Діяльності в Нью Йорку найбільш чисельний. До жовтня 1952 р. Головою того Осередку був О. Мороз. Потім головуство О.Д. перебрав В.Гайдук і провадить його до цього часу. О.Д. відбув шість сходин і декілька засідань. На сходинах виголошувано реферати і проведено ряд дискусій. Ньюйорський О.Д. має всі дані до поважного розвитку, бо там є багато студентства. О.Д. в Чикаго проявив деяку діяльність, але в листопаді 1952 р. Голова цього Осередку С.Голяш зрезигнував з цього посту в наслідок пасивності членів. Тому О.Д. перестав існувати. О.Д. в Міннеаполіс був очолений Д.Штогрином. Цей осередок в 1952 р. не працював тому, що більшість членів виїхала з Міннеаполіс. Дітройтський О.Д. відбув в останній каденції чотири сходини. Причиною малої активності цього осередку є мале число членів. В найближчому часі при ньому має бути створений гурток середньошкільної молоді. Розпочато також підготовку студійної конференції, присвяченої соціально-економічній проблематиці. Крім названих О.Д. пороблено підготовку до створення нових у Філадельфії і Трентоні. Треба підкреслити, що бажання нашого членства до закінчення перерваних студій чи започаткування нових, доволі велике. На загальну кількість членів Т-па в США студіює 15 друзів, не враховуючи тих, що записані на заочні студії. Стан студіюючих був би значно більший, але багато студентів перервало студії і пішло до війська.

багато уваги присвячувано студентським професійним справам в США. Заходами нашого членства, особливо дд.В.Лагшняка і З.Винницького створено Ініціативний Студентський Комітет, який скликав на листопад 1952 р. Конференцію усіх Студентських Громад. Фактично Конференцію скликали У.С.Г. Нью Йорк і УСАТ Клівленд. В Клівленді створено тимчасову централу з головою З.Мельником. Ця праця знайшла своє остаточне оформлення в створенні централі українського студентства в США СУСТА на Студентському Конгресі в Нью Йорку. Тій справі присвятили багато праці члени Представництва і Управи ТУСМ-у, члени Товариства і інші наші прихильники. Багато причинилися до створення студентської централі друзі: З.Винницький, В.Лагошняк, І.Гута, І.Заяць, В.Петришин, З.Кравець, З.Мельник, О.Мороз, Рижій, Григорчук і інші.

Особисто я репрезентував наше Товариство на зовні, брав участь в 3'їзді СУМ-у Америки, де зложив привіт. Займався організаційними справами, співпрацював з інж.В.Лагошняком, з яким був у сталому зв'язку. Разом з ним ми робили поїздки до Чикаго в 1952 р. і останньо 4.7.1953 р. до Торонта в справі Конференції ТУСМ-у США і Канади. Крім організаційної студентської праці я як член Ред.Колегії старався придбати дописи і статті до "Феніксу". На жаль не зважаючи на велике зусилля, намічених плянів не досягнуто. Наші члени, які можуть писати, звичайно не відповідали на листи. До цього часу зорганізовано статтю про Студентський Конгрес від З.Винницького і статтю на економічну тему від З.Мельника. Пороблено старання, щоб силами наших друзів з США і Канади зредагувати шосте число "Феніксу" і є надія, що матеріяли будуть. Багато часу присвячено на кореспонденцію з нашими членами та співробітниками "Феніксу". За звітний час вислано дев'ятдесят п'ять листів а одержано чотири.

Праця ТУСМ-у буде лише тоді відповідно запевнена, якщо будемо мати доплив свіжих, молодих сил. Велика частина теперішніх членів мало захоплюється ТУСМ-ом, тому нам потрібно організувати молодь середношкільну і студіючу. Відносно "Феніксу" треба зауважити, що він не задовільняє широких читацьких кругів студентства і інтелігентної молоді. Замало в ньому молодецького ентузіязму, а забато статистики і старечого маразму. "Фенікс" ціхує втеча від життя і проблем. Він скоріше виглядає на якісь наукові архівні записки, ніж на журнал молодого покоління. Нічого дивного, що поява кожного числа "Феніксу" не є жодною атракцією для студентства і молоді. Я далекий, щоб не доцінювати наукову проблематику, але в такій формі як виходить "Фенікс" він свого завдання не виконає.

На 3'їзді потрібно було б узгляднити наступні справи:

1. Президія Товариства повинна бути в США, а якщо ні то тут повинно існувати окреме товариство.
2. В статуті треба зробити поділ на: а/ дійсних членів, що студіюють, або яких можна зарахувати до студентів; б/ сен'йорів, тобто старших активних членів ТУСМ-у, що закінчили 35 років життя. Члени дійсні і сен'йори мають мати членські права; в/ прихильників, тобто тих, які платять меншу вкладку, читають видання ТУСМ-у, поширюють їх, але повних членських прав і обов'язків не мають. Ці назви умовні, але такий поділ треба внести.
3. Перемістити "Фенікс" на кварталник та зробити його цікавішим.
4. Для наукової проблематики видавати друковані наукові записки /неперіодично/.
5. Неактивних членів і таких, які не платять вкладок потрібно виключити з Товариства. Натомість тих, що є неактивними а платять членські вкладки треба перенести до прихильників. В тій справі є конечна постанова 3'їзду.

Мої побажання до 3'їзду ставлю як конкретні пропозиції. Прошу над ними провести дискусію і винести рішення.

Микола Кравчук
Заступник Голови ТУСМ-у і Голова Предст.

ПРОТОКОЛ

З КОНТРОЛІ ДІЯЛЬНОСТІ УПРАВИ ТУСМ-у ЗА ЧАС, 16.6.1951 - 8.8.1953.

Контролю переведено дня, 8.8.1953 Головою Контр.Комісії О.Ковалем.

Загальні ствердження:

Другу каденцію Управи ТУСМ-у, на підставі результатів, належить уважати за продовження організаційного етапу першої каденції. Виїзд багатьох членів Товариства з Європи за океан, поставив Управу перед великими труднощами контакту та керівництва працею. В студійному відношенні - це етап інтензивних шукань за методами праці та її змісту. Під ідейно-формулюючим аспектом ця каденція позначається постійною кристалізацією поглядів на ролі і завдання студіюючої молоді в пов'язанні з її ідеологічними шуканнями й потребами практичної дії в соціологічному і державно-творчому процесі української нації. В цьому відношенні заслуговує на увагу постійне, хоч і неперіодичне, видавання органу Товариства - "Фенікс".

Праця членів Управи ТУСМ-у в звітному періоді:

Секретаріят:

Через часту зміну секретарів Управи ТУСМ-у, Секретаріят переходив, на протязі звітного періоду, до чотирьох рук. На місце вибраного ІІ.З'їздом секретаря Е.Гановського, котрий не встиг перебрати Секретаріату, перебрав працю М.Лабунька. Опісля В.Лагошняк і П.Павліченко. Останній, перед виїздом з Німеччини, передав Секретаріят М.Галіву. М.Галів провадив працю Секретаріату до кінця каденції. Діловодство Секретаріату знайдено в належному порядку і стверджено великий вклад праці секретарів в загальну роботу ТУСМ-у. На спеціальну увагу заслуговує М.Галів, як секретар, який вложив також багато праці при видаванні "Феніксу". На жаль безпосередня кореспонденція Управи Т-ва з членством зумовлена статутново-структуральним устроєм ТУСМ-у показала не успішним засобом ведення нормальної роботи. Про слабкий безпосередній контакт з Управою ТУСМ-у свідчать 29 прихідних листів, котрі одержано від членів за цілий час каденції. Натомість, контакт членів Управи з Уповноваженими Т-ва, можна уважати за задовільний. Такий стан вказує на потребу перебудови Товариства з одноступневого, яким воно тепер являється на двоступневе з осередками і Головною Управою.

Організаційна Референтура.

З причини смерті бл.п. З.Шупера, що був обраний на пост Організаційного Референта ІІ-им З'їздом та через резигнацію кооптованого Організаційного Референта М.Мороза, ця референтура осталась майже нечинною. Організаційні справи були полагоджувані Секретарем Т-ва.

Із закінченням організаційного етапу, Організаційна Референтура могла б злитись з референтурою кадрів, дбаючи після цього про вплив нових членів і про їхні фахові студії.

Кадрова Референтура.

Кадрова Референтура, що її очолював Б.Чопик, проявила діяльність в напрямі організації фахових секцій і студійних груп. Одначе, з незалежних від референта причин, цієї справи не далось повністю зреалізувати. Слід підкреслити заслуги Б.Чопика в організації Ідеологічної Конференції на терені Англії, котра пройшла з гарним успіхом. На майбутнє Кад.Реф. матиме вже певний досвід і базу для своєї роботи, спираючись на пророблену працю.

Ідеологічна Референтура.

М.Лабунька на своїому пості видержав до кінця каденції, підготувавши матеріали для праці ідеологічно-політичних груп. В тому напрямі мав розроблений план і підготував відповідну бібліографію. Працював теж віддано на інших постах, зокрема в Секретаріаті. Ця референтура підготувала вже добру вихідну базу для майбутньої праці.

Пресою Референтура.

Референт преси, В.Калинович працював на своїому пості успішно заки виїхав до США. Після цього видавання Бюлетеня і інших матеріалів перейшло на руки Секретаріату. Видавання "Феніксу" й надалі належало до Ред.Колегії під керівництвом В.Маркуся. Не дивлячись на поважні труднощі, Редколегія успішно справилась зі своїми завданнями, підготувавши 4 числа "Феніксу" з чого 3 вийшли друком. Власне "Фенікс" був наймаркантнішим показником існування нашого Товариства назовні і ідейно-цементуючим внутрі. На майбутнє треба таки остаточно домогтись, щоб "Фенікс" став періодичним кварталним виданням.

Фінансова Референтура.

Після перегляду звіту фінансового референта В.Лагошняка, який вів справу фінансів до часу виїзду до США, виявилось, що до контролю бракує певних прилог. Не маючи прилог до фінансового звіту в актах Т-ва в Європі, передаю справу контролю фінансів членові ККв США В.Петришинові. В загальному зі звітів фінансового референта випливає, що фінансовий референт вложив дуже багато праці даючи спроможність Управі ТУСМ-у безперебійно працювати. Управа ТУСМ-у, маючи необхідні фінансові засоби, могла проводити працю. Хоч і є деякі недотягнення з боку членства щодо сплачування членських належностей та заплати за видання, зате з боку фінансового референта були пороблені всі можливі заходи для їх стягнення. Беручи це все до уваги пропоную З'їздові висловити окреме признание В.Лагошнякові за віддану і примірну працю Т-ва.

Керівництво Товариством.

Голова Товариства д-р Г.Васькович у співпраці з діючими референтами і заступником на Америку М.Кравчуком належно забезпечував біжучу працю Т-ва, про що стверджують протоколи засідань, яких у підзвітному періоді відбуто вісім. В цілому керівництво Товариством належить уважати за задовільне, а при кращих умовах могло б бути вповні відповідаючим основним завданням Товариства. Ці умовини треба створити в майбутньому достосовуючи статут і структуру Товариства до витвореної ситуації розпорошення кадрів та на збільшеній ініціативі керівників референтур і осередків, а зокрема керівників фахових секцій і студійних груп.

З уваги на повищі ствердження та на відсутність статутових порушень пропоную ІІІ-ому З'їздові уділити абсолюторію уступаючій Управі з подякою для тих, що з посвятою і жертвенністю виконували свої обов'язки.

Голова Контрольної Комісії

О.Коваль

ВНУТРІШНИЙ КОМУНІКАТ

/виданий Президією Управи ТУСМ-у ім.М.Міхновського./

В зв'язку з останніми подіями внутрі українського революційно-визвольного руху закордоном /ЗЧ ОУН/, Президія Головної Управи ТУСМ-у вважає за відповідне подати до відома членам керівних органів ТУСМ-у та всім членам Товариства наступне:

1. Події, які сталися в політичній організації ЗЧ ОУН не повинні мати впливу на студентське студійно-ідеологічне товариство, яким є ТУСМ ім.М.Міхновського. Вважаємо, що в цій ситуації необхідно зберегти Товариство поза політичними формаціями та таким чином уможливити співпрацю в його членства ТУСМ-у в одній студентській ідеологічній організації, не зважаючи на те, куди окремі особи політично визначилися.
2. Вважаємо, що тенденції опанувати окремі осередки чи ділянки праці ТУСМ-у прихильниками такого чи іншого політичного середовища є некорисними; тим більше було б шкідливе одностороннє використання органу "Фенікс".
3. Дальше існування ТУСМ-у в його попередньому складі членства та дальша його діяльність згідна з статутом і програми, є дуже побажаними, так з погляду цілей, які собі поставило Товариство, як і з загально-українських мотивів. Є тільки важливим, щоб ця діяльність була зведена до спільної проблематики всієї націоналістичної молоді, що раніше вже прийняла позиції ТУСМ-у. Натомість належить вистерігатися всіх справ, що переносували б конфлікт ЗЧ ОУН на форум ТУСМ-у.
4. Президія Гол.Управи свідома того, що останні події призвели до дезактивізації деяких ділянок праці Товариства і вважає, що відновлення діяльності в дотеперішньому дусі творчої співпраці і студійного обміну думки є річчю необхідною для того, щоб зберегти ТУСМ при житті і розгорнути його працю, як це було раніше.
5. Закликуємо весь актив ТУСМ-у, управи поодиноких осередків та всіх тусмівців, яким лежить на серці добро нашого Товариства, щоби виявили якнайбільше зрозуміння до справ, які нас всіх об'єднують в ТУСМ-і. Дружня атмосфера, спільне змагання, толеранція і лояльність до іншої думки в нашій роботі є сьогодні більше, як коли небудь, потрібні всім нам в ТУСМ-і. До цього зобов'язує нас наша спільна п'ятилітня праця й спільні осяги в різних ділянках праці.

Президія ТУСМ-у:

Голова: др.Г.Васькович, Заст.Гол.:Я.Пеленський, Ген.Секр.:інж.М.Галів
Ідеол.Реф.: М.Лабунька

Мюнхен, 21.серпня 1954.

А Д Р Е С И

Адреси Членів Головної Управи і Представників ТУСМ-у на терені
США і Канади:

1. Mykola Krawczuk, 1 Zastupnyk Holowy, 3884 Lawndale St. Detroit, Mich. U.S.A.
2. Wasyl Lagoszniak, Finan. Referent, 3215 W. 31st St. Cleveland 9, Ohio, U.S.A.
3. Zajac Ihor, Orhaniz.Referent, 618 So. 19th St. Newark, N.J. U.S.A.
4. Wolod.Hajduk, Ref.Studij i Kadriw, 248 Rivington St. New York. 2, N.Y. U.S.A.
5. Wolodymyr Stelmach, Pres.Referent, 230 Campbell Ave. Toronto, Ont. Canada.
6. Jaroslaw Barwinskyj, Predst.TUSM-u na Canadu, 791 Selkirk Ave, Winnipeg, Man. Canada.
7. Wiwczar Iwan, Orhaniz.Pidreferent, 193 E. 4th St. New York, N.Y. U.S.A.
- 8.. Chariw Wasyl, Czlen Zastupnyk, 3984 Lawndale St. Detroit 10, Mich. U.S.A.
9. Ciapa Mychajlo, Czlen Zastupnyk, predst."Feniksu" na ZDA, 2912 Lehman, Detroit 12, Mich. U.S.A.
10. Bohdan Czemerynskyj, Finans.Predst."Feniksu" na Canadu, 285 Redwood Ave, Winnipeg 4, Man.Canada.
11. Lidija Roslycka, Holowa O.D. TUSM-u Winnipeg, 897 Pritchard Ave, Winnipeg, Man. Canada.
12. Sawczuk Konstantyn, Holowa O.D. New York, 383 Grand St. Jersey City, N.J. U.S.A.
13. Wasyl Kalynowycz, Holowa O.D. Chicago, 1542 N.Oakley Blvd. Chicago 22, Ill. U.S.A.
14. Sztohryn Dmytro, Holowa O.D. Minneapolis, 415 - 6th St. Minneapolis, Minn. U.S.A.
15. Stelmach Wolodymyr, Holowa O.D. Toronto, 230 Campbell Ave, Toronto.
16. Wasyl Chariw, Holowa O.D. Detroit, 3984 Lawndale St. Detroit 10,
17. Wasyl Lagoszniak, Holowa O.D. Cleveland, 3215 W. 31st St. Cleveland,

Адреси Членів Головної Управи в Європі:

18. Hryhorij Waskowycz, Holowa Uprawy, München 8, Zeppelinstr.67, Germ.
19. Jaroslaw Pekenskyj, 2 Zast.Holowy, München 23, Belgradstr.152 A, Bl.C 1, Germany.
20. Mykola Haliw, Hener.Sekretar, München 23, Belgradstr.152 A. Bl.B 2.
21. Myroslaw Labunka, Ideol.Referent, München 23, Belgradstr.152 A, Bl.B
22. Wolodymyr Mykula, Czlen Zastupnyk, London, N.W.2, Minster 28 Rd. England
23. Wasyl Oleskiw, Finans.Predst. London, N.W.2. Minster 28 Rd. England
24. Ewhen Hanowskyj, O.D. Louvain, 9 rue des Brasseurs, Louvain, Belgique.

